

GAZDA ERDÉLYI

AZ E. M. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:	Főszerkesztő:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egész évre — — — — 100 Lei.	TELEKI ADÁM gr.	Cluj, Strada Regală 16.
Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.		Telefon: 21-58.
Egy szám ára — — — — 5 Lei.		Póstafakárék csekszám 40181.

Templom és iskola.

Irta: DEMETER BÉLA.

Egyházi jelentések tudatják, hogy 51.367 katolikus tanköteles gyermek közül 14.897 és 73.610 református gyermek közül csak 21.781 tanul saját hitfelekezetének, saját anyanyelvű iskolájában. A különbözet az állami oktatásra esik. Népoktatásunk egész képének megalkotásához hiányzanak a Királyhágómelléki református, a Szatmár—nagyváradai és a temesvári katolikus püspökség, valamint az unitárius egyház vonatkozó adatai.

A rideg statisztika fájdalmasan emlékeztet a valóságra: a magyar gyermekek tízezrei tanulnak más nyelven s várják, hogy a szülők s a szülők közössége, a saját anyanyelvük iskolahajlékát építsék fel. Ime, miért fejtegette egyik főpásztorunk, hogy a templom és az iskola köré a hit és áldozatközösség gyűrűjét fonjuk. Mint a nagy felelőségek egyenes hordozója kiemelte a két legfontosabb kérdést: a templomot és az iskolát, amelyek azonban mégis oszthatatlan egészet alkotnak. Az iskolát nehéz különválasztani a templomtól s az egyház munkája sem teljes, ha a nevelés más szellemenben történik, mint ahogy azt az ősi hit örök igazsága parancsolja.

Legyen erős a nép, — szilárd és rendíthetetlen a viharban, — időálló a megpróbáltatásokban. Az előfeltétel viszont minden időben a lelkek mélyén gyökerező hit, az a tökéletes erkölcsi életszemlélet, amely az emberi lársadalom alaptökéjét képezi.

Az E. M. G. E. párhuzamosan halad az egyházak törekvéseivel, hiszen mindnyájan egy ve-

zérő szempontot látunk: népünk erkölcsi és anyagi javainak gyarapítását. Ezzel magyarázható, hogy amikor az egyesület sorakozóra szólította Erdély magyar gazdait, ünnepélyesen ki is nyilatkoztatta: nem hajlandó önző anyagi érdekek kútforrása lenni. Gazdasági megerősödésre törekszik, hogy ezáltal alátámassza a templomot, az iskolát, a népi hitet és műveltséget. Amint a főpásztorok féltve öröködnék a lélek tisztasága és biztonsága fölött, — nekünk más területen az a hivatásunk, hogy megteremtsük az egészséges népi fejlődés anyagi erőforrásait, leltárjuk azokat a lehetőségeket, amelyeknek rendszeres művelése lehetővé teszi a templomépítést, iskolák létesítését, kulturházak megteremtését, népkönyvtárak felállítását, orvosok, gazdasági szakemberek eltartását, s mindezzel a gyermekek jövőjéről való gondoskodást.

Mindig azt vallottuk, hogy a közösségi élet csak egy esetben terem gyümölcsöt: ha egy az elhatározás, egy az akarat, amivel a célt elérhetjük. Egy gondolatazonosságot látunk például abban, hogy a nevelésügy terén is ugyanazt mondják a főpásztorok, amit az E. M. G. E. is évek óta hirdet. Értékkiválasztást, az egyéni adottságokkal megáldott fiataloknak minden irányú támogatását azért, hogy a jövő vezetőnemzedéke a legkiválóbbakból tevődjen össze.

A teendők felismerésével, most már tőlünk függ, hogy a népi életben szükséges intézmények maradéktalanul betölthetők-e nemes küldetésükkel, vagy tudatosan, bűnös hanyagsággal ássuk meg saját sírunkat.

December hó.

I. Gazdasági udvar.

A gazdasági szerszámokat és gépeket alaposan megtakarítva, a vasrészeket fáradt, olesó olajjal bekenve s a farészeket kijavítva raktározzuk el télire. Legyen azonban használható állapotban a trágyalé szállító hordó is, hogy a tél folyamán minden rendelkezésünkre álló időnket ebből a szempontból is kihasználhassuk.

A burgonya- és répaprizmákat fokozatosan vastagabb földréteggel takarjuk le. Ha a szellőző kéményeket karóból csináltuk, a tetejükre tegyünk kórét, hogy az eső és hólétől az elrakott takarmányt megvédjük.

II. Szántóföldön.

A bőséges novemberi esőzések, — az amugy is megkésített őszi szántások és vetések keresztülvitelében komoly akadályként jelentkeztek. Amit lehet igyekezzünk most sürgősen pótolni. Lágy földben azonban ne szántunk, mert csak ártunk vele. Vetésnél 120—140 kg. búzát számítunk, mert az ilyen későn vetett búza rosszabbul csirázik, gyengébben bokrosodik. A vetés mélysége is legyen kisebb, hogy ezáltal a csirázást megkönnyítsük.

A felgyült trágyát feltétlenül hordjuk ki a szántóföldekre, de — amint azt már annyiszor hangsúlyoztuk — csakis szarvasokba rakjuk, majd földeljük le tetejükön és oldalukon, hogy a könnyen párolgó, a tulajdonképeni trágyaszagot adó ammoniákgáz ne párologhasson el. A föld egyben megőrzi a trágya nedvességtartalmát is.

III. Réten és legelőn.

A rétről, legelőkről csak télen nyerhetünk igazi képet. A mohás rétek és legelők megfulladnak. Réthasogatóval, skarifikátorral vagy ha ilyen nincs, láncboronával alaposan járassuk meg a réteket, hogy utat engedjünk a beszívargó víznek és levegőhöz juttassuk a gyökereket.

Rétre és legelőre egyaránt hordjunk trágyalevet. Amig nincs hó, 2 rész vízzel keverten, vagy hóban víz nélkül öntözhetjük ki. Áldásos hatása a réteken, egy arasszal magasabb füállományban, néha 10—12 mázsa szénatöbbletben mutatkozik.

IV. Állattenyésztés.

Koromsötét istállóink ablakait nagyítsuk meg. Gondoskodjunk a növendékállatok mozgásáról, biztosítsunk nekik kifutót, hogy a déli órákban kijárlhassák magukat.

A takarmányvermek megbonthatók s a zöldtakarmányt nélkülöző állatok újra legmagasabb termelőképességüket nyújthatják. Naponta 20—25 kg. jól felszeletelt répa, vagy erjesztett takarmány lóhere, vagy zabpolyvával a legjobb tejelő takarmány.

A juhok szállásán mindig legyen szalma: s here vagy szójaszalma a legjobb telelést biztosítja. A vemhes anyajuhoknak adjunk kevés abrakot is.

V. Gyümölcsösökben, zöldségkertben.

Sok teendőnk akad a tisztogatás terén. Száraz, beteg ágakat vágjunk le, a sebhelyeket kátránnyal kenjük be.

Ha a fák tányérozását még nem végeztük volna el, csináljuk azt sürgősen meg, hogy a csurgón lefolyó fók téli nedvesség ne vesszen el.

Trágyázás, tavaszi virágok kiültetése, melegágykeretek és üvegek pótlásának ideje.

A gyümölcseltartó helyiségekben gondoskodjunk szellőztetésről (de csak száraz időben) s válogassuk rendszeresen a romlott gyümölcsöt.

VI. Szőlészet — borászat.

A bor lefejtésének legfőbb ideje, — ha ezideig még nem végeztük volna el. Szabály legyen, hogy csak derős időben, kevés levegőérintkezéssel fejtjük le a borokat. Az idejű termésben sok helyen nagyon sok rothadt gerezd volt. Az ilyen szőlőből származó borokat mindig jól kénezett hordókba huzzuk, mert könnyen megtörnek.

VII. Vadászat.

Nálunk még nem tartja minden ember kötelességének vadállományunk védelmét, de nyugaton, a nagy autótakon ilyen figyelmeztetést látnak: „Vigyázat, vadesapás!” S az autós lelassít, nehogy a gyámoltalan őzikét elüsse. Különösen a kutyáktól, de a vadorzóktól is védjük meg a nyúlállományt.

VIII. Gazdakörök.

Az Erdélyi Gazda Naptára megérkezett s annak cikkei beszéljük meg. Mindig adjon valaki (ha a gazdaköri elnök nincs jelen), aki megindítsa a vitát, hogy minden felvetődő kérdést alaposan megtárgyaljanak.

Erdély 8 községében december 4-én megindulnak a tanfolyamok s márciusig 68 tanfolyam hallgatói hagyják el tudással és haladnivágyással gazdagon az előadó termeket.

Kedves Gazdatestvéreim!

Egy régi szláv közmondás szerint december hónap bezárja az évet és megnyitja a telet és ha hideg, havas,— jövőre jó termést ígér. Igyekeznünk kell tehát, hogy őszi szántásainkat befejezzük, mert ennek hiányában hiába lesz hideg és havas december hónap, bőséges termésre a tavasziakból nem számíthatunk.

Az őszi szántások befejezése után a trágyatelepről a trágyát szállítsuk ki annak a földnek szélére, amelynek trágyázására a jövő év nyarán, illetve őszen kerül sor. Jól tudom, hogy az idén a rendkívüli viszonyok okozta fogathány miatt a trágyatelepek készlete még kihordatlan és azért üzenem ezt kedves gazdatestvéreimnek. A kihordott trágyát nagy halomba úgynevezett szarvasba rakjuk és ezt jól összetipratva teljesen leföldeljük, tetejét és oldalait egyaránt, hogy a földtakaró a trágya tápanyagait a kimosástól és káros bomlástól megvédje. Meg kell becsülnünk az istállótrágyát, mert ez nemcsak a leggyakrabban használt és kellő kezeelés mellett a legolcsóbb, de egyúttal a legjobb trágya is. A jó istállótrágyában meg van minden pótlendő növényi tápanyag. Van benne foszforsav, nitrogén, kálium, vagyis a leggyakrabban pótlásra szoruló növényi tápanyagokat mind tartalmazza. Televénytartalma a talaj megmunkálhatóságát javítja, az agyag kötöttségét csökkenti, a homokét fokozza. Javítja a talaj vízfoghatóságát is. Általában úgy hat, mint a kovász a tésztában.

A gazda vagyonának egy részét a gazdasági felszerelés alkotja és ebből is tekintélyes összeget képviselnek a különböző gépek. Akárcsak az állatokat, úgy kell gondozni és ápolni a gépeket is, hogy vagyoni értékük állandó és használhatóságuk folytonos legyen. Munka után minden gépet és eszközt a portól és sártól meg kell tisztítani, azután fedett és zárt helyre vinni, még ha csak egy éjszakáról is van szó. A gép eltevésekor a tisztogatáson kívül a festés hibáit is javítjuk ki és a rozsdának kitett részeket gépszirral kenjük be. A mutatkozó hibákat azonnal javíttassuk ki. A kis hiba elhanyagolása rendszerint súlyos következményekkel jár, avagy teljesen megnöveli a javítási költségeket. A szükséges pótrészeket rendeljük meg még a tél folyamán, nehogy a tavaszi munka, például vetőgépnél, emiatt késedelmet szenvedjen. A pótrészek megrendelésénél az alábbiakra célszerű figyelni:

1. A gyártó cég neve. 2. A gép neve, gyártási száma, a nagyság és típus megjelölése, gyártási, illetve beszerzési éve. 3. A kívánt pótrész meg-

nevezése és száma. 4. Ha az illető alkatrész jelzőszáma nem állapítható meg, akkor a vele együtt dolgozó részek számát kell megadni. 5. Kisebb pótlendő alkatrészeket legcélszerűbb a rendelésnél mitnának beküldeni.

A tárolt gabonaneműek megforgatása, illetve rostálással való átszellőztetéséről sem szabad megfeledkezni. Fontos ez, mert a kelleően nem gondozott termés meghibázik és így értéke csökkenvén, a gazdát anyagi károsodás éri, amit egy kis munkával és figyelemmel könnyen elkerülhet. Különösen oly termények forgatása fontos, melyek valami ok miatt nem kerültek tökéletesen száraz állapotba a magtárba. Így elkerüljük azt, hogy megtárainkban a szemestermények két nagy ellensége a magtári zsizsik és a gabonamoly üsse fel tanyáját. A gyakori átlapatolást a nedves terményeken kívül különösen az olajtartalmu növények követelik meg és ezért különös figyelmükbe ajánlom szőjót termelő gazdatestvéreimnek, hogy ennek gyakori forgatásáról ne feledkezzenek meg, mert ez ellenkező esetben könnyen megdohosodik.

A répa és burgonyavermek földelését figyelni kell és az esetleges hibákat azonnal javítani, nehogy a víz beférkőzzék és kárt okozzon, avagy nagyobb hidegek beállta fagyást idézzen elő a tárolt gumókban. A pincékben elhelyezett burgonyánál kísérjük figyelemmel a pince hőmérsékletét és gondoskodjunk a kellő szellőztetésről. A pince nedvességének elvonására nagyon alkalmas a fatálcákon elhelyezett gipszpor. A széna kazlak szalmával való átfedése, illetve ezek javítása sem hanyagolandó el, különösen, ha azokban vihar, avagy szél kárt okozott.

A nagy népszerűségnek örvendő „Erdélyi Gazda Naptára“ már elhagyta a sajtót és a hosszú téli estékre bőséges olvasni valót nyújt. Több mint 240 oldalon kizárólag gazdasági kérdésekkel foglalkozik és így tanítója kíván lenni a haladó erdélyi magyar gazdának. A legszebb karácsonyi ajándék, mellyel ismerőseinknek kedveskedhetünk s így annak beszerzése tudást, ezen keresztül pedig anyagi hasznot jelent.

A karácsony szent ünnepének közeledtével kívánom olvasóinknak a jó Isten bőséges áldását, keresztényi szeretetet és békeséget

Berend, 1939 december 1.

magyar gazdatestvéri szeretettel

BIKFALVY FERENC.

Gyenge termésátlagaink okai.

Irta: Koppány Rezső felügyelő.

II.

A kapálással, ha azt helyesen végezzük, négyféle célt érünk el: állandóan porhanyóan tartjuk a talajt, a hajszásövesség megbontásával lassítjuk a talaj kiszáradását, átszellőztetjük a talajt, miáltal előmozdítjuk az edafonok fejlődését és végül irtjuk a gyomot.

Az előbbi fejezetet azzal végeztem be, hogy a kapálásnak tulajdonképpen nem a gyom irtása a célja, helyesebben sohasem gyomirtás céljából kellene kapálni. Mert ha az előbb említett három cél elérése okából történik a kapálás — és ha ezt szigorúan betartanánk, — tulajdonképpeni gyomirtásra a kapálásnál sohasem kerülne sor, mert a földnek a gyomok kikéleskor, vagy röviddel azután, mielőtt a gyomok erőre kaphatnának, már porhanyítás és vízkonzerválás céljából át kell, illetve kellene, hogy kapálva legyenek.

Eppen e körül a pont körül követik el gazdáink a legtöbb hibát. Szerintük csak akkor kell kapálni, ha a föld jól elgazosodott. Ennek aztán igen gyakran az a következménye, hogy végeredményben becsületes kapálást már alig tudnak adni.

A kapás növényeknek kivétel nélkül első sorban gyomirtó növényeknek kellene lenniök és mégis azt látjuk, hogy nálunk igen sokszor éppen ellenkezőleg, a legjobb gyomnevelő növények.

Negyven év óta gazdálkodom és ez idő alatt bőséges alkalmam volt megfigyelni azt, hogy derékig erő gazban törték le a tengerit a legtöbb helyen. De igen gyakran láttam elgyomosodott szőlőket és a kapás növények legkülömbözőbb fajtáit belefutva a gazba. Az ilyen elhanyagolt kapás növény azután nem hogy csak nem ad, — mert nem is adhat, — kielégítő termést, hanem ezen kívül, teljesen elrontja és alkalmatlanná teszi a talajt az utána következő vetemény megfelelő termelésére is.

A gyomnövények ugyanis kivétel nélkül élelmes növények. Elvonják a tápanyagokat a kulturnövényektől. Kiszáritják a talajt, miáltal nemesak a kapás növény terméseredményét rontják le, de ha a rákövetkező tél nem elég nedves, nagyban hozzájárulnak ahhoz is, hogy megszakadjon a talajban az attalaj nedvessege és a téli esapadék közötti összeköttetés, rendkívül esekéllé válik a talaj vízkészlete és ha a tavasz csak kissé száraz, a következő év termése is elromlik.

A gyomok jórésze tarackos növény. Olyan vidékeken, ahol a talaj tarackosodásra hajlandó, vagy olyan szőlőkben, amely vidé-

keken a „Siska“ (nádas csenkesz) divatos gyomnövény egyetlen elhanyagolt, vagy rosszul keresztülvitt kapálással úgy elronthatjuk talajunkat, hogy azt nagy költséggel is alig-alig lehet újból helyre hozni.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy sohasem volna szabad megvárni kapás növényeinknél azt, hogy a gyomok csak némileg is megerősödjenek, hanem mindig és kivétel nélkül a talaj porhanyón tartása céljából, már akkor kellene kapálni, mikor a kikelt gaz 4—5 cm-en alul van. Ha ezt a szabályt gazdáink következtelen betartanák, úgy földjeik néhány éven belül teljesen gyommentessé válnának és termésük hihetetlen mértékben emelkednének.

Tudom, magyar gazdáink ezzel a tanáccsal szemben ezerféle kifogással élnek, különösen most nagyszerű öngazolásnak szolgál, elgyomosodott földjeikre a koncentráció!

Gazdáink minden hibájukra, hanyagságukra találnak kifogást, mentséget, ahelyett, hogy beismernék hibájukat, változtatnának azon.

Elismerem, — ezidén a koncentráció is sulyosbitotta a helyzetet, de engedelmet kérek, gazosak voltak a kukorica táblák és a többi kapás növények legnagyobb része tavaly is, meg tavaly előtt is, meg 10 évvel ezelőtt is, amikor nem volt koncentráció.

Annak, hogy földjeink el vannak gyomosodva, a helytelen és elégtelen szántásokon kívül legfő oka, az *ősidők óta hiányosan és tökéletlenül keresztülvitt kapálásban rejlik*. Tele van a talaj az évről-évre visszamaradt mérhetetlen mennyiségű gyommaggal, élelő gyökér maradvánnyal, amelyek aztán, egy jó meleg nyári eső után, hihetetlen tömegekben duskálnak földjeinken.

A diószegi cukorgyár földjein már negyven évvel ezelőtt végig ment a munkás kapálás közben az egész düllő hosszán és alig vágott ki négy-öt szál gatz, csak azért kapált, hogy porhanyóvá tegye a talajt.

Nemrégén történt meg Elnök Urunkkal, Szász Pál doktor úrral, hogy a botfalusi cukorgyár igazgatója egy tábla cukorrépában minden szál gatzért, amelyet abban találnak, egy lejt ajánlott fel. És bizony nem lehetett volna a gazkereséssel a napszámot megkeresni. *Mennyi lejt kellene kifizetni egy-egy magyar gazda kukoricaföldjében az ott található vad muharért?! Bajosan hiszem, hogy a föld ára elég lenne rá.*

Ne vegyék tőlem rossznéven gazdatársaim, ha kissé kiméletlenül tárom fel a valót. De szaklapjaink is többet simogatják, dicsérik gazdáinkat, mint amennyit megérdemelnek. És az őszinte igaz szó csak hasznukra válhatik. Az a kevés kivétel, akire nem találunk a sorok, ne vegyék őket magukra.

Általában nagy hibánk nekünk, hogy többet markolunk, mint amennyit fogni tudunk. Több kapás növényt termelünk, mint amennyit becsületesen megmunkálni képesek volnánk. Indokolatlanul idegenkedik a ma-

hold megkapálni való földje gazosodott el, annak igazán nem a koncentráció volt az oka.

A kapálás első és legfőbb célja kellene, hogy legyen a talaj porhanyóvá tétele. Ezt a munkát semmi mással nem tudjuk olyan tökéletesen végezni, mint a jól keresztülvitt kapálással. A növények gyökereinek ugyanis ahhoz, hogy jól fejlődjenek, a talaj bizonyos szellőzöttségére van szüksége. Minden gazda tudja jól, hogy a kellő időben végzett kapálás után pár napra egészen felvidulnak, megnövekednek, megzöldülnek a

gyar gazda a borsó, len és más egyéb, szintén gyomirtó növény termelésétől, minden kimaradt földjét kukoricával veti be, mert ha a jó Isten egy kis időt ad rá, képes megbirkózni a tenger gazzal, akkor is, ha a gazda tökéletlenül végzi el a kapálást. Nem gondolják meg gazdáink, milyen mértékben romlik el talajuk termőképessége évről-évre, fokozatosan a rosszul munkált gyomnevelő gazdálkodás következtében.

A kelletnél több és rosszul megmunkált kapás növény az egyik oka azután annak, hogy közvetlen meszgyés szomszádok termés-átlagai között olyan óriási különbségek vannak. Igen gyakran láthatunk az egyik gazda 4—5 métermázsás termése mellett 12—16 mázsa terméseket.

De legtöbbször nem is a munkahiány a baj oka. Hiszen földbirtokaink hova-tovább úgy elapozódnak, hogy azokat igazán vétek, hogy gazdáik ilyen mostoha elbánásban részesítik.

Lassankint kivétellé válik a 15—20 holdon felüli birtok. A birtokosok nagy része 6—8 holdon aluli törpe birtok és sainos éppen ezeken láthatjuk a legbujábbban tobzódó gaz terméseket. Már pedig akinek két-három

zsenge palánták, de megindul az átmunkált talajban a talajélet (Edafon) fejlődése is, ami a növények fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges. Ezeknek a titokzatos, szabad szemmel egyáltalán nem látható élőlényeknek köszönhetjük részben a talaj nitrogén pótlását, de ezek végzik legnagyobb részben a talaj egyéb tápanyagainak feltárását is, viszont ezek csakis kellő kulturállapotban tartott és semmi esetre sem vadmuhartól burjánzó talajokban tudnak kellőképpen elszaporodni és tudják működésüket kifejteni.

Az összetömődött talaj a hajszálesővéség következtében rengeteg vizet veszít. A vígan burjánzó gyomok, különösen a vadmuhar, rengeteg vizet párologtat és így von el a talajból és itt kapcsolódik egymásba a helyesen keresztülvitt kapálásának a vízkonzerváló hatása a talaj beéredésének előmozdításával. A helyes kapálással ugyanis elrontjuk a talaj felszínén képződött hajszálesővésséget, a megporhanyított réteg, mint egy takaró, elzárja a kapált réteg alatt levő hajszálesővégek nyílásait, miáltal a mélyebb rétegből való nedvesség elpárologását nagyban hátráltatja, — a kellő időben többször megismételt kapálás állandó nyirkos állapotban

tartja a feltalajt, — ez a nyirkosság pedig szintén egyik elengedhetetlen feltétele a talajélet kedvező fejlődésének és ezáltal nagymértékben hozzájárul a talajnak a növény részére hasznavehetetlen ásványi tápanyagai feltárásához.

Ha ez a folyamat évről-évre következetesen megismétlődik, talajunk egészen megszelidül, jó kulturálapotba kerül, ami elengedhetetlen feltétele a jó termőképességnek.

Ezzel ellentétben az elhanyagolt, évről-évre túlságosan kiszáritott, elgyomosodott talaj elvadul, lassankint mind inkább terméketlenné válik és alig fizeti meg a reáfordított költséget.

A jó és rossz munka között ugyanis aránytalanul csekély a költségkülönbség. Adót fizetni, szántani éppúgy kell elvadult földön, mint a kulturálapotban lévön. Vetőmag, aratás, stb. költség az egyikén éppen olyan, mint a másikon, a terméseremény pedig sokszor csak egyharmada annak, aminek lennie kellene, természetes tehát, hogy a tiszta jövedelem számottevő csak a jó kulturálapotban lévő földön lehet. Az elvadult föld alig hálálja meg a ráfordított költséget, sőt nem ritkán ráfizetéssel jár rajta a termelés.

Sajnos, hogy mégis milyen gyakran látunk magyar gazdáink kezén ilyen elvadult, elgázosodott földeket.

A lucerna- és lóherevetőmag vásárlása.

A gondos gazda a vetőmagnál nem takarékoskodik, mert tudatában van annak, hogy az olcsó vetőmag rendszerint megbízhatatlan és a termésben a sokszorosát veszítheti el annak, amit az olcsó vetőmagnál megtakarít.

A lóhere- és lucernamag a kereskedelemben megbízható minőségben kapható, mert a kereskedelem csak ólomzárolt vetőmagot hozhat forgalomba. A gazdáknak azonban érteniük kell a vetőmag vásárlásához.

Mi történik ugyanis a gyakorlatban?

A jóhiszemű gazda, amikor vásárolja a lóhere- vagy lucernamagot, a mag minősége iránti érdeklődésére a kereskedő arra hivatkozik, hogy ólomzárolt magot ad el és már mutatja is az ólomzárát. Ezzel az ólomzárral azonban sok esetben a zsák nincs lezárva, hanem mellette vagy rajta van, a zsák pedig nyitva áll és a kereskedő arra hivatkozik, hogy le kellett az ólomzárát venni és a zsákot kinyitni, mert hiszen egy egész zsák vetőmagot egyetlen kiscgazda sem vásárol. A jóhiszemű kiscgazda ezt természetesnek tartja és a magot meg is vásárolja abban a tudatban, hogy ólomzárolt magot vesz és ilyen vetőmagot fizettetnek is vele. A jóhiszeműség okozza aztán a kiscgazdánál gyakran a csalódást és nap-nap után halljuk a panaszt, hogy hiába vásárolták a kereskedőtől az ólomzárolt lucernát, mégis megette a „kosz”.

Valahányszor azonban ennek a panasznak az okát kutatjuk, rendszerint az derül ki, hogy a gazda a vidéki kereskedőtől nyitott zsákban vette az ólomzárolt magot. Az ólomzár talán nem is arról a zsákról való volt, amelyből a magot vásárolta, a kereskedő csak ott tartja mellette bizalomkeltés céljából. Már pedig a nyitott zsák mellett az ólomzár nem biztosíthatja feltétlenül, hogy abban

a zsákban valóban az eredeti aranka-mentes mag van, mert a nyitott zsákba közbe üthettek más, szemre talán megfelelő, de mégis arankás és így sokkal értéktelenebb magot. A gazda ilyen vásárolt és így állott elő a nagy csalódás is.

Ebből a tanulság, hogy amikor a gazda lóhere- vagy lucernavetőmagot vásárol, az a zsák, amelyből a néhány kg.-ot kivesszik, a hivatalos ólomzárral le legyen zárva és a kereskedő a magot a zsákból, annak felbontása nélkül, szűrőcsap segítségével vegye ki.

Ha néhány kg. ólomzárolt magot vásárolunk és a vásárlás így történik, természetesen még drágább a mag, mintha egy egész 100 kg.-os zsákkal vesszünk. Éppen azért itt is nagyon üdvös és előnyös a szövetkezeti munka, nevezetesen egy községben a gazdák összeiratkozva vásárolnak felbontatlan és egész zsák ólomzárolt magot. Ilyen módon a gazdák valóban tiszta és arankamentes magot kapnak és a lóhere vagy lucerna termésüket nem eszi meg a „kosz”

**Őszi
ültetés**
biztos
eredménnyel jár!

Árjegyzék díjmentesen.

Ambrosi, Fischer & Co.
Aiud, Jud. Alba.

Kihirdették az 1939. évi országos búza- és kukoricafermelési verseny eredményeit.

November második felében országszerte nagy ünnepek közepezté hirdették ki az az 1939. évi búza és kukorica termelési versenyek eredményeit.

Az országos eredmények kihirdetésénél *Argetoianu* miniszterelnök bevezetésével részt vett az egész kormány. *Argetoianu* miniszterelnök ezalkalommal nagy beszédet mondott:

„A nemzetközi verseny tárgya a búza, — mondotta — aki több és jobb búzát termeszt, azé a jövő a holnap történelmében.“ Majd így folytatta: „Gazdák, gazdaasszonyok! Az ország jövője a ti kezetekben van! Biztosítalak, hogy a mi részünkről a leghatásosabb támogatásban lesz részetek.“

Cornăteanu földmivvelésügyi miniszter beszámolójából néhány érdekes adatot ragadunk ki. Összesen 10.069 gazda versenyzett s a legjobb hektáronkénti termésátlag 3250 kg. volt. 13 vármegyében érték el 16%-nál nagyobb sikértartalmat, — míg a kanadai búzák átlag sikértartalma csak 14—15%. A hüvelyesek után vetett búza 10 díjazási pontot, míg a tengeri után vetett csak három pontot kapott. A szakbizottságok megállapították, hogy a tengeritermelésnél jó terméseredményeket csak azok a gazdák értek el, akik töltőgetés nélkül, — lókapával művelték földjeiket.

A kukoricaversenyben 12.221 gazda vett részt. A díjazás a magyar gazdatársadalom körében érthető feltűnést keltett, hiszen az országos versenynek csak egyetlen magyar díjazottja van, *gr. Teleki Mihály*, geryeszegi birtokos. Ez azonban nem befolyásolhat bennünket, sőt éppen arra kell ösztökéljen, hogy a jövőben minél több magyar gazda vegyen részt a versenyben, jobb minőségre törekedve. Meggyőződésünk, hogy a magyar gazdatársadalom olyan fejlett mezőgazdasági kultúrát képvisel, hogy ha egyöntetűen veszünk részt a versenyen, számosabb és jobb országos helyezéshoz jutunk.

A kolozsmegyei verseny eredményeit november 14.-én a gazdasági akadémia dísztermében hirdették ki *Serban Mihály* földmivvelésügyi alminiszter, *dr. Tătaru Coriolan* királyi helytartó és számos más közéleti előkelőség jelenlétében. Ez a körülmény is csak azt bizonyítja, hogy az állami élet irányítói milyen nagy súlyt helyeznek a mezőgazda-

ságra. *Serban* miniszter és a többi szónok egyöntetűen hangsúlyozzák, hogy a gazdasági haladás csak a szaktudás fokozatos elsajátításával érhető el. Jóleső érzéssel gondoltunk e szavak hallatára azokra a magyar kisgazdatömegekre, akik a téli tanfolyamokon való részvételükkel már régen ráléptek a haladás útjára.

Kolozsmegyében 21 nagybirtokos, 52 középbirtokos, 213 kisbirtokos, összesen tehát 286 gazda vett részt a búzaversenyen. A kiüntetettek között három magyar nevet találunk: *Szilágyi Ferenc*, aranykúti gazdatestvérünk búzájáért IV. díjat (5000 lejt), *Molnár József* III. díjat (5000 lejt), özv. br. *Bánffy Ferencné* elismerő oklevelet és 1000 lejt kapott.

A díjazás pontozás alapján történt. A verseny résztvevőinek búzavetéseit a bírálóbizottság két ízben látta fejlődésben, amikor is megvizsgálták:

1. a vetésforgót,
2. a művelési állapotot,
3. a fajtát,
4. a tábla tisztaságát.

ügyszintén jó pontokat kaptak azok a gazdák, akiknek trágyatelepe és felszerelése a legmintaszerűbb volt. Az elérhető legmagasabb nontszám 100 volt. Kolozsmegyében a legjobb búza 89 pontot kapott.

A bizottság második látogatása alkalmával terméspróbát vett, — majd a laboratóriumban megvizsgálta a búzákat — megállapították a HL. súlyt, szárazsíkért, Pelschenke és Berliner minőségi számot. 14 Csanád 117-es, három Odvos 241-es, két Bánkúti 1201-es és egy helyi fajta került díjazásra. A holdankénti legnagyobb átlagtermés 15 mázsa volt.

A bizottság megállapította, hogy a legjobbak a hüvelyesek után két szántásba vetett Csanádi 117-es, Odvosi 241-es és Bánkúti 1205-ös és 120-es búzák voltak.

A kukoricaversenyen Kolozsmegyében 92 nontszámmal harmadik lett *Szász Ferenc* EMGE felügyelő.

Meglepetést keltett, hogy a kiállításon bemutatott Fleischmann és Putyi kukoricák más fajták neve alatt kerültek bemutatásra.

A kolozsvári ünnepeken az EMGE részéről *Török Bálint* igazgató és *Nagy Miklós* segédtitkár jelentek meg.

*

SACK ekék, vetőgépek, Heid triőrök

KLUSCH JÁNOS OLUI, Calea Regale Carol II. Nr. 113. — Telefon: 20-45.

Szamosmegyében *Fejérváry Jenő* iklódi birtokos első és *Módy Mihály* csicsómihályfalvi birtokos harmadik lett a kukoricaverenyben.

*

Érdekes, hogy a szebenmegyei búzaversenyt egy gazda Bánkúti 1201-es búzával nyerte, amely 82,7 kg. HL. súly mellett 13,30 százalék szárazsíkért tartalmazott.

*

Tordamegyében két első díjat vittek el magyar gazdák és pedig *Patrubby Miklós* Odvosi 241-es búzájával. *Lázár Simon* Keresztesről viszont *Fleischmann-féle* tengerijével.

A csiki versenyben három magyar kisgazda az Erdélyi Gazdát kapta jutalomképpen, amit a mezőgazdasági kamara egy évre rendelt meg számukra.

Nagy Miklós.

Munkában az első magyar kézen levő burgonyapároló berendezés Háromszéken.

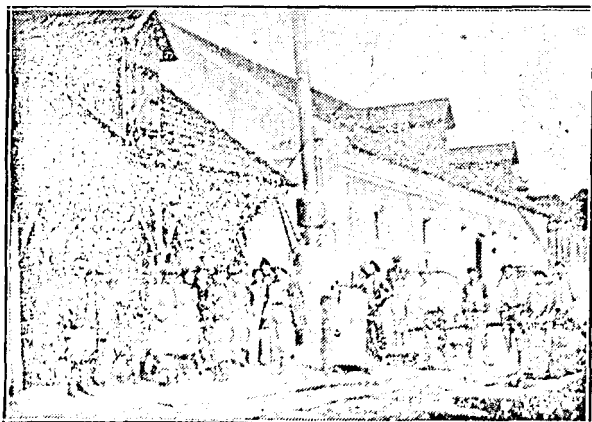
Irla: Rednik Endre.

Az E.M.G.E. hosszabb ideje arra törekszik, hogy a gazdatársadalommal a burgonyapárolókat megismertesse és népszerűsítse. A felvilágosító munka eredményeképpen örömmel jelenthetjük, hogy Háromszéken felállították az első magyar kézen levő burgonyapároló berendezést. Erről számol be az alábbiakban Rednik Endre. Felhívjuk gazdatestvéreink figyelmét, hogy kövessék a példát, hiszen ilyen úton jelentős takarmányértékeknek fognak megtakarítani s egyben jövedelmüket fokozzák.

Szerk.

Az alábbi sorok igazolják, hogy nem hiába rendezte meg Séra István vm. gazdaköri üv. alelnök a háromszékmegyei tanulmányi kirándulásokat, s nem hiába harcol az Erdélyi Gazda a mezőgazdasági újítások diadalrajtásáért, mert a vármegye haladni akaró gazdái sok mindent láttak és tanultak. Fontosnak tartom megírni hogyan vásárolták meg az első burgonyagőzölőt, hogyan működik, ki volt a beindítója, milyen veremeket készítenek és hogyan használják belőle a burgonyát?

Kovácsnay János gazdatársam angyalosi gazdasága is be volt osztva a megtekintendő gazdaságok sorába s mintagazda lévén ugyan, mégis úgy találta, hogy neki is

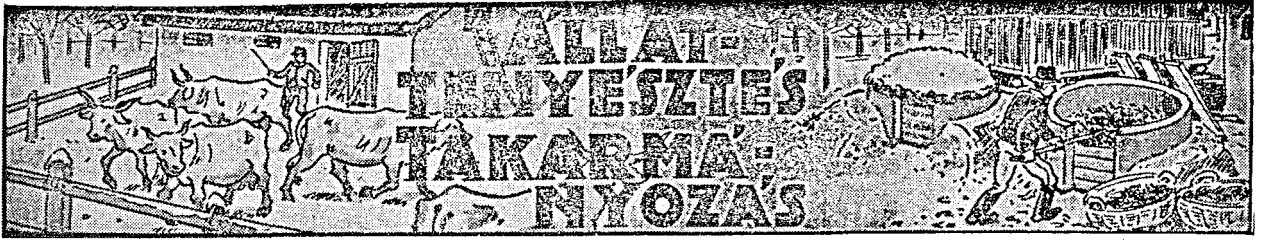

van még mit tanulnia. Éppen ezért feleségével együtt eljött megnézni a többi utitervünkbe felvett gazdaságokat.

Tanulmányutunk során több gazdaságban voltunk, ahol burgonyaerjesztő vermet láttunk. Tulajdonosaik elmondották a vermek előnyeivel és hátrányaival kapcsolatos gyakorlati tapasztalataikat. Láttunk többek között egy házilag előállított, autószerkezérré felszerelt fahordós gőzölőt éppen előkészítve a másnapi gőzölésre.

A hallottak és az Erdélyi Gazda hasábjain közöltek alapján Kovácsnay Jánosban megérlelődött a gondolat, hogy feltétlenül vásárol egy gyárilag előállított gőzölőt társas alapon, bár udvarán ott látható az üzemképes, de régimódi gőzkazán. Ő volt az, aki gazdatársaink között hirdette a vermelés fontosságát velük ezt megértette s a vásárlásba betársultak. Elkészítette silóit egy vagon gőzölt burgonya befogadására. Egy silóhoz 709 drb. gyári téglát használt fel agyag közé berakva, a veremfal tetejét pedig 15 cm. vastagságú betonnal öntötte körül. Ehez egy silónál 120 kg. cementet használt fel. A silónak ezt a peremét úgy öntötte ki, hogy belső szélén egy fél. vályualaku fugát hagyott, melybe a fedődeszkákat helyezte el. Ez fontos akkor, amikor a silót földel alá helyezzük s így befödött tetejére bármit el lehet helyezni. Egy német mérnök, aki a Németországból hozott burgonyapároló berendezést bemutatta, elragadtatással nyilatkozott a minden követelménynek megfelelő praktikus és olcsó silóról.

Az Erdélyi Gazda októberi számában útmutatást találunk a párolók működésére, a verem építésére és a takarmány felhasználására vonatkozólag. Mellékelt képünk a Kovácsnay János angyalosi gazdaságában felállított első burgonyapároló berendezést mutatja be, a háromszéki gazdakörök kiránduló csoportjával. A vermek a szinben a csoport mögött vannak s ezért nem láthatók.

Istállóépítés nagy állatok részére.

A marhaistálló kellékei.

Marhaistállók építésénél az alábbi szempontok érvényesítendőek:

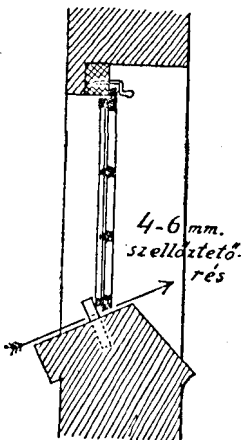
1. Legyen világos és jól szellőztethető.

2. A folyosó és a trágyalécsatorna készüljön vízhatlan anyagból, a csatornának legyen esése a húglyékna felé. Fejőstehenek istállójában kizárólag magasított állás készíthető.

3. Az alacsony járszlat könnyen tisztítható, (lehetőleg beton) anyagból kell csinálni.

1. Közelebbről elemezve a felsorolt kellékeket, rájövünk, hogy az istálló akkor lesz világos, ha az ablaknyílást magasnak, de emelett az istálló nagyságához mérten szélesre készítik. Megfelelő lesz az ablaknyílás mérete, ha az istálló alapterületének $\frac{1}{15}$ -öd, vagy $\frac{1}{20}$ -ad részét teszi. Növendékállatoknál úgy kell elhelyezni, hogy a napsugár közvetlenül érje őket. Fontos tényező, az ablakkereteknek az ablaknyílásba való beépítése. A beépítés olyan legyen, hogy a keret, illetve üvegről lecsapódott pára ne befelé csurogjon végig az istálló falán, mert akkor azt nedvessé teszi, ami az épületre ártalmas, hanem húzódik kifelé, mert ott a szél, napfény hamarosan felszívja és nem teszi nedvessé a falat. Ezt a

célt szolgálja az a 4–6 milliméternyi rés, amelyet e célra az ablakkeret alatt hagyunk. Ezt a rést erős hidegben vékony szalmakötéssel be lehet tömni, bár főlegesen, mert annyira keskeny, hogy ha nyitva marad is, a beáramló levegő nem hűti le az istálló levegőjét. Ezt a nedvesség elleni védekezést igen jól össze lehet egyeztetni az ablaknyílás olyan kiképzésével, mint amelyet egyik képünkön mutatunk be, ahol a fal egy részének

45 fokos leemelésével lehetővé válik, hogy az ablaknyílásra eső minden fénysugár az istállóba hatoljon. Ezzel módosítjuk lapunk

1939. évi novemberi számának 379 oldalán közölt rajzot is. Természetesen igen helyes az a megoldás, hogy az ablakkeretet a nyár tartamára el lehet távolítani.

A szellőztető berendezés megoldása igen egyszerű és a kémények, (kürtő) működésén alapul. Egyik berendezésen kívül a talaj szintjétől 80 cm-re a falba készített kürtő befelé 10 cm-re a mennyezet alatt szájadzik. Ha a külső tolóajtót kinyitjuk, megindul a légáramlás és az istállóba beszállítjuk a friss levegőt, amely még némileg fel is melegszik, míg a falban felfelé halad. A tolóajtóval szabályozhatjuk a levegő beáramlását. A friss hideg levegő lefelé húzódik, áramlásba hozza az istálló levegőjét és mert a beáramlás a mennyezethez közel a legmelegebb rétegbe irányul, mire onnan az állatokkal egy magasságba ér le, annyira felmelegszik, hogy az állatok nem hűlnek meg.

Hasonló légáramlási elven épül fel az elhasznált rossz levegőnek az istállóból való eltávolítása. Tudvalevő, hogy az állatok által kilélegzett szén-sav a levegőnél nehezebb és mindig a helyiség alján közvetlenül a padlózat fölött gyűlik össze, tehát ezt a légzést gátló gáznemű réteget kell az istállóból eltávolítani, hogy annak egészségügyi állapotát megjavítsuk. Ezt a célt szolgálja ugyancsak a kürtő (kémény) rendszer, mely az imént ismertetett berendezéstől annyiban tér el, hogy a kürtőbe szájadzó és szintén tolóajtóval ellátott nyílás az istálló más helyén padlózatának a magasságából indul ki és kívül az istálló falának középső harmadában, mindenestre a kívülről nyíló levegőt beengedő nyílások magassága fölött végződik. A szellőztető berendezések száma az istálló nagyságától függ. Kiseb istállóban 3 darab nagy állatra 15×30 átmérőjű kürtő megteszi, de nagyobb istállóban minden 6 darab nagy állatra 20×40 belvilágú szellőztető kürtő szükséges, melyek egymástól arányos távolságban építendőek a falba.

A szellőztető készülék kérdését egységesen megoldani nem lehet, mert annak működését nemcsak az istálló fekvése, hanem a helyi lég-

köri viszonyok is befolyásolják. A szellőztetésről állatállományunk egészségben maradása miatt kell gondoskodnunk és ezt még a legkisebb istállónál is komolyan kell megoldani. Így tehát a szellőztető készülék működését állandóan kell ellenőrizni, a toloajtókat szükséghez mérten zárni és nyitni, esetleg teljesen betömni, amint a helyi szükség kívánja. Mindennél fontosabb, hogy az istállóban télen melegebb legyen, mint a szabadban, levegője ne legyen párás, tetőzete ne csepegjen.

Erdélyi kisgazdáink viszonyainak lapunk novemberi számában közölt istállóberendezések megfelelnek, sőt tökéletesíthetők is, ha a 3-as számú istállóban az ajtótól balra eső falon is készítenek ablaknyílást, mindenekelőtt még magasabbra, a menyzethez közelebb és az ablakeretet már a jelzett módon építik a falba. Közöljük azonban egy nagyobb marhaistállóban a rajzát is, mely már a magasabb igényeknek is megfelel.

2. Nagyon fontos a marhaistállóban az állás elrendezése. Nálunk az egyenes hosszú állások terjedtek el, akár az istálló hosszában egysorban, akár keresztben, több sorban vannak. Előbbi elhelyezésnek előnye, hogy első pillanatra áttekinthetjük az állományt, viszont hátránya, hogy ha nagyobb az állatállomány, az épület túlhosszúra nyúlik, ezért, különösen a fedélzete — költséges, másrészt lassúbb a takarmány szétosztása és a trágya kiszállítása, de a hosszú, keskeny helyiség szellőztetése is nehézkesebb, mint a négyzetalakúé. A hosszú, de kétsorban elhelyezett állatoknál, ha farral a folyosóra állanak az állatok, a hátulsó rész gyorsan áttekinthető, az istálló könnyen takarítható, a trágya gyorsan kivihető. Hátránya, hogy az állatok fejjel a világosságnak állanak, két etetőfolyosó kell és az etetés menete lassúbb. Ha fordítva vannak az állatok elhelyezve, fejjel a közepén levő etetőfolyosó felé, akkor az előnyök és hátrányok ennek megfelelően változnak.

Ha az állatok állása az épület hosszanti falával párhuzamosan halad, akkor az állások és a fenéksfal között az etető és trágyafolyosó felváltva sorakoznak és több kijárat van az udvarra. Előnye a keresztben való elhelyezésnek, hogy az állatokat ivar és kor szerint lehet csoportosítani, minek könnyebbége az etetésnél nyilvánkozik meg.

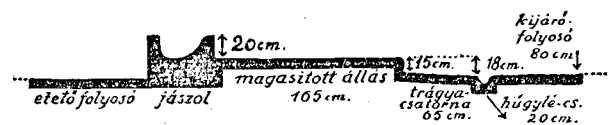
Némely helyen szokásos, — különösen a növendékállatokat — teljesen szabadon tartani az egész terjedelemben jól almozott istállóban. Ez az istállózás közelíti meg leginkább a természetes tartási módot, de mert a trágyát ilyen istállóból csak 3—4 havonként szokás kihordani, épen ezért, hogy sok és jó trágyát termeljenek az állatok, az ilyen elhelyezés egészségtelen, olyanforma, mintha mindig trágyadombou tartózkodnának éppen azok a növendék állatok,

melyeknek kívánatos fejlődéséhez a jó levegő elengedhetetlenül szükséges. Bő almozás esetén s ha egy növendékre 4—7, kifejlődöttre 8—10 m² jászlon kívüli terület jut, ez a veszély se jelentős.

Közbevetőleg szükséges azt is megemlítenünk, hogy magas talajvízállású talajon épült istállóban nemcsak a falakat, hanem az istálló talaját, illetve a padlózat alatti réteget is szigetelni ajánlatos, sőt szükséges.

A állások beosztásánál arra is ügyelni kell, hogy minden állatnak elegendő szélességű helye legyen, nyugodtan fekhessen le egyszerre mindegyik és felálláskor ne sértse meg a szomszédját. Kétszeres jelentőségű ez a térbőség fejőteheneknél, mert a tögynek megtaposása súlyos gyulladást, esetleg egy vagy több tögynegyed siketülését vonhatja maga után. Tapasztalataink szerint egyedülálló tehénnek 1.50—1.80 m. széles hely kell, de ha már 3 tehén áll egymás mellett, 1—1.30 is elegendő. Kifejlődött ökröknek 1.70—2 m. kell, míg ha több ökör áll egymás mellett 1.25—1.40 m., növendékállatnak pedig 70—95 cm. széles terület is elegendő.

Más a helyzet az állások hosszúsági méreténél. Itt háromféle jelleget különböztetünk meg. A hosszú, félhosszú és rövidállás, megjegyezvén, hogy mindegyik 15—20 cm-rel magasabb, mint a trágyázó folyosó szintje. A hosszúállás 2.25—2.80 m. közt váltakozik és magas jászol mögött úgy alakul, hogy $\frac{2}{3}$ hosszúságban a fekvőhelyen vízszintes, azutáni harmadában az úgynevezett ürítőhelyen a nyitott húglyécsatorna felé lejt. Az állatok hosszúra vannak kötve és előhátra kényelmesen mozoghatnak ezért, különösen tenyészállatok elhelyezésére használatos. Hátránya, hogy sok alom kell, az állatok ürülékbe befeküsznek, tögyüket beszennyezik, ha csak nincs olyan felülete, amely a kiürített

trágyát azonnal elviszi. A rövidállás hosszúsága 1.55—1.70 m., minek következtében az állatokat az alacsony 25—30 cm. magas jászolhoz annyira röviden kötik, hogy mozogni alig tud. Az állás végében 25—40 cm. mély, 40—60 cm. széles csatorna van az ürülék felfogására, ezen túl még húglyécsatorna is. Ennek az állásnak hátránya, hogy az állatok mintegy jászolhoz vannak szegezve, hátralépni nem tudnak. Leginkább alomhiányban szenvedő vidéken divatos. Hátrányát le lehet győzni kiadós legeltetéssel és kifutóban való mozgással. A félhosszú állás létesítésének gondolata az egyedi takarmányozással kapcsolatos. Ennek érdekében olyan berendezéseket készítettek, hogy egyrészt az állat

csak etetéskor fér a jászolhoz, másrészt a szomszédjai előle el nem ehetik az adagját, mert minden állat csak saját jászolrészéhez fér hozzá. Az állás berendezése egyébként olyan, mint a rövid állásé.

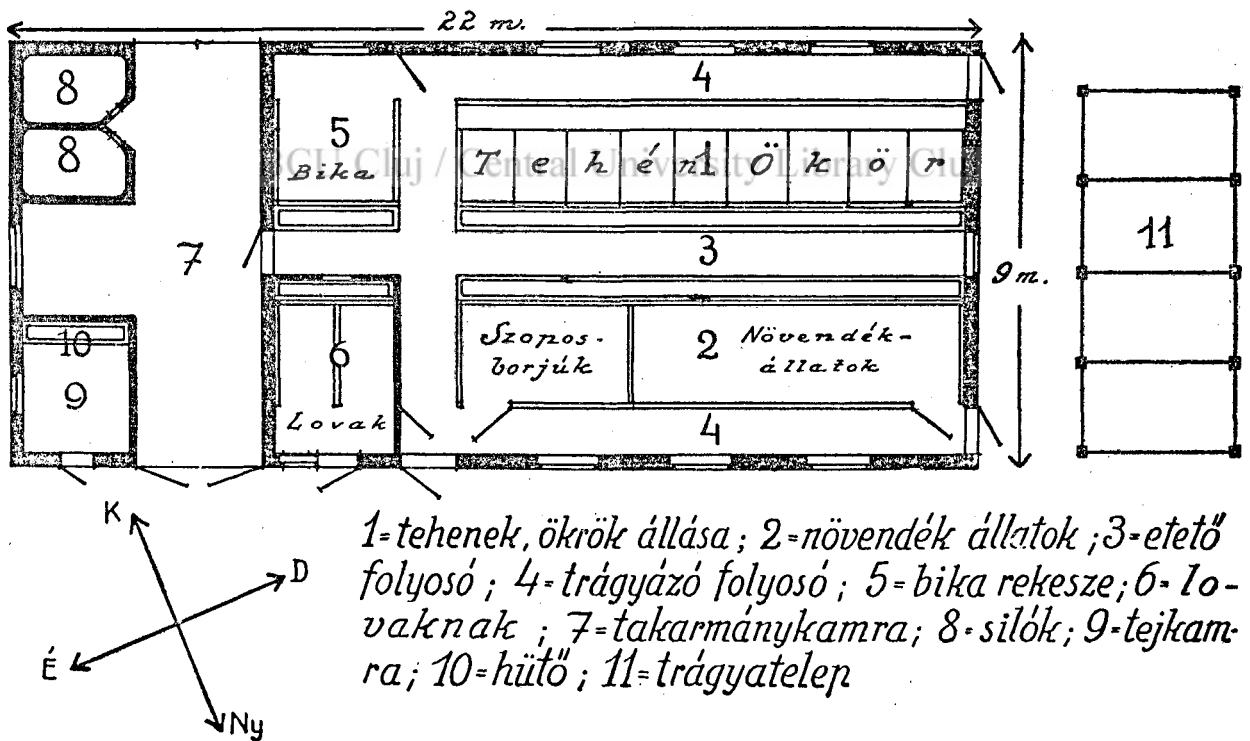
A rövid és félhosszú állásokban levő állatokat különleges módszerrel kell megkötni, amelyek közül a Grábner-féle lánc, vagy a dán módszer szerinti nyert elterjedést. Az előbbinél némi oldalmozgás lehetséges, de az utóbbinál ez semmilyen irányban nem történhetik.

Az állatok feje előtt a jászol melletti etető folyosó, ha csak egyoldalra szól 0.90—1, ha kétoldalra kell kiosztani a takarmányt 1—1.40 m. szélességű legyen.

Az állás padlózata könnyen tisztítható (mosható) és fertőtleníthető, mindazonáltal bizonyos mértékig meleg is legyen, továbbá elég szilárd, de mégse olyan, hogy az állat a nedves padlózaton elcsússzék. Használható a betonba ágyazott téglá, a beton nagyon hideg, az aszfalt lenne a legjobb, de drága, a deszkahidlás elég meleg, de nem fertőtleníthető.

mintha szűk állásban jászolhoz lenne kötve. Ha azonban ez nem lenne lehetséges, hanem rendes állásba jászolhoz kellene kötni, akkor két méter szélességű helyet kell számára kijelölni és mellé 1.40 m. magas deszkapalánkot emelni, amely mellett még 1 m. széles útra a bikagondozónak is szüksége van, hogy biztonságban járasson a bika körül. Eszerint a bikaállás szélessége 3 méter, hossza pedig 6 méter, melyből az etető folyosóra 90, a jászolra 40, az állatra 300, az ürülékcsatornára és a trágyázó folyosóra 170 cm. esik. A külön rekesz terefelülete legyen 18—20 m².

Borjúnak és növendék állatnak napsütötte, világos és jól szellőzhető, a fejőstehenektől lehetőleg elkülönített istálló szükséges, még pedig úgy, hogy három hónapos választott borjúnak 1.20—1.50, négy hónaposnak 1.50—2.50, míg idősebb növendékmarhának 4—7 m² területre van szüksége. Német állattenyésztők azt ajánlják, hogy fiatal borjúkat legjobb 1 m. széles, 1.50 m. mély külön rekeszbe elhelyezni, melyeknek magassága 1 méter. Ezeket lécből, gömbölyű rúd-fából vagy széldeszkből lehet készíteni.

Az állás esése teheneknél hosszú állásnál az utolsó harmadban 3—4 cm. az első $\frac{2}{3}$ -ban teljesen vízszintes. Ökörállásban az első harmad vízszintes, a hátulsó $\frac{2}{3}$ esése 4—6 cm. A trágyafolyosó azonos anyagból készüljön, mint az állás. A húgylécsatornájának legmegfelelőbb a V. alak, melynél fontos, hogy az esése 1 m-re 1 cm. és könnyen tisztítható legyen, azonkívül ne vezesse vissza az istállóba a húgylékna kipárolgását.

Tenyészbikát legcélszerűbb külön rekeszbe elhelyezni, már azért is, mert szelidebb marad,

Az istállóajtó nagyon fontos tartozéka az istállónak és azt a követelményt fűzzük hozzá, hogy legyen széles és elég magas, okvetlenül kifelé nyíljon. Különösen növendékállatok részére az úgynevezett félajtók felszerelése ajánlatos, melynek felső felét, ha teljesen nyitva tartjuk is, az alsó fele zárva marad és meggátolja, hogy a szabadon járó állatok az istállóból eltávozzanak. Ilyen ajtó magassága legyen 2.50—3 m., szélessége 2.50—3.50 méter, aszerint, hogy növendék vagy kifejlesztett állat istállójához kell.

3. A jászol ma már alacsonyra készül, az állástól 20 cm-re kiemelkedően 40—60 cm. szélességben még pedig úgy, hogy vályulata a takarmányozó folyosó felé mélyebb legyen, mint a jászol felé eső részén. Leghelyesebb betonból készíteni, vályulatát csiszolni, mert ebből akármilyen takarmány etethető s a jászlat a legkönnyebb tisztítani. Az alacsony jászol felel meg a marha természetes életviszonyainak, mert belőle úgy eszik, mintha legelne, ennek következtében

a takarmány felvétele és rágása lassúbb, benyálazása alaposabb, emésztése tökéletesebb lesz. A jászolnak ilyen módon való elkészítése nemcsak a kifejlődött, hanem a növendékállatokra is vonatkozik.

A marhaistálló mellékhelyiségeiről, a takarmányelőkészítő, tejkezelő és hűtőkamráról helyszűke miatt nem emlékezhetünk meg.

(Folyt. köv.)

—ős.

Háziállataink testápolása.

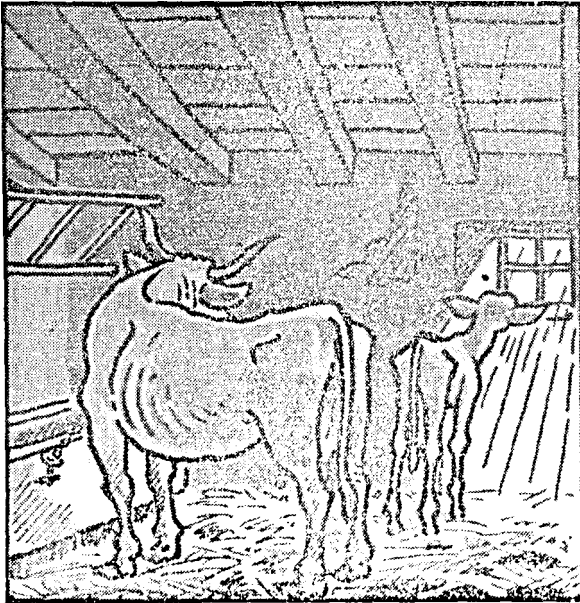
Ha háziállataink életét a teljes szabadságban vagy vadonélő állatok életkörülményeihez hasonlítjuk, az összehasonlítás nem mindig a háziállatok javára dől el, amint ezt már más helyen bővebben kifejtettem. Addig, amíg háziállataink sötét, alacsony, nedves, bűzös, elhanyagolt, rozszul almozott istállóban senyvednek és táplálkozásuk is helytelen, nem áll arányban sem munkateljesítményükkel, sem termelésükkel, addig testük ápolásáról beszélni — az ábrándok világába tartozik.

Ábrándokban azonban nem ringathatjuk magunkat, mert a mindennapi élet éppen elég-szer kólint főbe bennünket ahhoz, hogy józanul itéljük meg azt, ami körülöttünk történik.

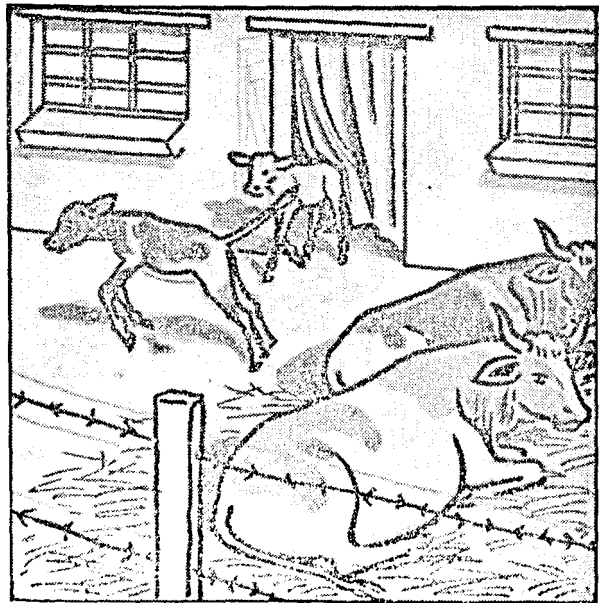
Azokra a szegény igavonó állatokra gondolok, amelyeket gazdáink a kötelező szolgáltatá-

sok teljesítése után visszakapnak, s amelyek legtöbbszörre nem a legjobb erőállapotban leledzenek. A józan ész azt diktálja, hogy ezeket az állatokat minél előbb hozzuk rendbe, mert talán még a fagy beállta előtt elvégezhetünk valamit az elmaradt őszi munkákból. Ha nincs őszi munka, annál jobb, mert akkor tavaszig megfelelő ápolással annyira feljavulnak, hogy öröm lesz velük dolgozni.

Bizonyos, hogy a gazdaságból elvitt állatok sokat dolgoztak, ellátásuk és elhelyezésük sem volt tökéletes, de megedződtek, mert többet voltak szabadban, néha napokig tartó esőben is dolgozva, mint amennyit földél alatt töltöttek. Látszik rajtuk, mert a szőrük megnőtt, valóságos bunda. Ilyen állatra hiába tesszük a kefét, vakarót, nem használ. Nincs más hátra, meg kell

1. A sötét istállóban tartott állatok soványak, úgy nyújtják nyakukat a napfény után, mint az ablakba tett muskátli.

2. Alommal beszórt kifutóban vidáman hevernek az egészséges tehenek, boldogan ugráncsoznak az erőteljes horjak.*

* A kifutó rajzánál a képre véletlenül szegesdrótkerítés került. Ez helytelen. Helyette gömbfát használunk. Szerkesztő.

nyírni. Akinek jó, meleg, tiszta istállója van és télen se szándékszik dolgozni, fuvarozni a lovával, nyírja meg teljesen. Aki munkára is akarja használni, csak a törzsét nyírja meg, a has alját, valamint a lábakat könyöktől, illetve térdtől (Vigyázat, nem csánktól!) lefelé, hagyja nyíratlanul. A lovak bokaszőreit semmiesetre se szabad megnyírni, akármilyen hosszúk legyenek is. Miért? Azért, mert a megfázás ellen a hasat és a lábakat védeni kell, de különösen a vékony bőrrel bevont csüdhajlást. A csüdekcéma, (csüdsömör) hamarabb keletkezik a nyírott bokájú lovon, már pedig ennek a gyógyítása hetekig tartó bajlódást jelent.

A növendékállatokat: csikót, borjút is bátran megnyírhatjuk, ha az istálló nem huzatos és bőven almozzuk. A megnyírt állatok bőre hozzáférhető minden tisztítóeszköz számára. A bőr tisztításával eltávolítjuk a bőr felületére tapadt szennyes port, elhalt hámsejteket, szabadabbá tesszük a bőrlégzést. Aki ezt nem hiszi, figyelje meg a hosszúhaju, kócos embert, örökké vakarja a fejét, de akinek kurta a haja és rendesen fésülkeféli, annak éféle baja nincs. A bőrápoláshoz tartozik a csutakolás is, ami különösen a munkából hazatérő állatoknak tesz jót. Egyszóval a tisztítás élenkíti az állatot, étvágát javítja, munkaképességét emeli, de mindennekfölött fele abra-kot jelent, no meg védelmet is a bőr élősködői ellen.

Meg vagyok győződve arról, hogy aki állatait így ápolja, az istállójában sem túri a trágyát, nem engedí, hogy az állatok saját ürülékeikben hemperegjenek és hasukon, combjukon páncélvastagságúvá száradjon be a bélsár. Tudjuk azt a babonaságot is, ami ehhez a kérdéshez fűződik, azért állítjuk, hogy az elhanyagolt külsejű állat olyan, mint a seperetlen udvar, elárulja a lusta rossz gazdát. Ha szűken van is az alom, attól még tisztán tartható az állat, csak kézbe kell venni a gyökérkefét és a vizes vedret.

Különösen nagy jelentőségű a teheneknek tisztántartása, mert egészséges, csira- és piszokmentes tejet csak jól tisztított fejős tehén ad. Gondozatlan tehén teje már a fejés alatt szennyeződik, behull az állat szőre combjáról, tőgyéről, farkáról trágya, szemét stb. Fejős tehén alá bőven kell almozni, őt magát tisztán tartani, hogy szőre tiszta, fényes legyen, tőgye tiszta, farkojtja hetenként kimosva, fésülve. Ilyen tehén több tejet is ad, mint az elhanyagolt s a teje tovább lesz édesen eltartható, nagyobb a zsírtartalma is, nem megy össze oly hamar.

Az idén nagyon sok panaszt hallottunk a piszkos gyapjú miatt. A hason és a lábakon, a végbél körül akkor veresedik meg és tapad össze golyókba a gyapjú, ha a juhok trágyalében, vízletheben fekszenek. Ezek a trágyaanyagok megfeszítik a gyapjút, amit semmiféle vegyi anyag el nem távolíthat. A hanyag gazda, ahelyett, hogy külön zsákolná vagy házi szükségletekre dol-

gozná fel az ilyen gyapjút, belekeveri a többi közé, abban a hiszemben, hogy nem veszi észre senki. Az ám, de a kereskedő meglátja és a ténylegesnél sokkal nagyobb súlyúra becsülve kétannyi árat von le a gazdától. Nem lenne jobb télen át jobban almozni a juhok alá? Ma olyan drága a gyapjú, s ha a külföldi háború soká tart, olyan ára lesz, hogy pászmánként kerül eladásra, mint a boltból vásárolt fejtő. A juhok gondozásához az is hozzátartozik, hogy ne engedjük a kazal mellé, hanem kicsi jászolból etessük őket olyanból, amilyennek a rajzát ifj. Péter Viktor székelyvajai tanító gazdatestvérünk közölte az Erdélyi Gazda folyó évi februári számában. Jászolból etetésnél nem telepszik be a polyva, toklász a nyak és mar, néha a hát bundájába. Fontos a jól zárt bunda, mert nem jut hozzá könnyen semmiféle élősködő.

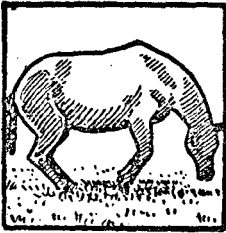
A hosszú tél alatt nem szabad megfélekedezni a paták és a köröm ápolásáról sem.

Lovak, csikók patáit 4—6 hetenként kell igazítani (körmölni) még pedig úgy, hogy a talp részarányosságát el ne veszítse, mert ha nem egyenletes a járás, a testsúly nem egyformán terheli a patát, az idővel elferdül, vagy más hibát kap és sántaságot okoz.

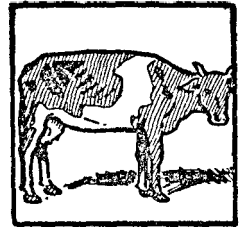
Szarvasmarháknál a csülkök ollószzerűen egymásra nőhetnek, vagy mint a bocskor, hosszasan előrenyúlva kinő és bizonytalanná teszi az állat járását. Aránytalanul megterheli az inakat, még az egy helyben való állás is fárasztóvá lesz. Tenyészbika használhatatlanná válik, ha csülkei gondozatlanok, mert nem tud ugrani. Ezért kell 6—8 hetenként hozzáértő mesterral körülfaragtatni a csülköket. Tavasz nyitával a legelőre hajtás előtt két héttel végeztessük ezt a munkát, hogy a sok járás elérkezéig a szaru megerősödjék. Sokan bánták meg már, hogy havasra, vásárra hajtás előtti napon faragatták le a csülköket, sőt egészen az „elevenig“, hogy úgy tessék, mint a sokat járó marha csülke! A trágya, vizelet a marhának a körmeit is elpuhítja, tehát ne engedjük már ezért se trágyában állani.

Majdnem ugyanez áll a juhokra is, mert ezek éppen olyan érzékenyek, mint a marhák. Elég veszedelem a marhára is, ha csülkei között a vékony bőr kipállik, de még nagyobb a juhnál, ezért a juhot nemcsak a trágyában való állástól, hanem a sárban való járástól is védeni kell. A beszáradt sár feldörzsöli a vékony bőrt, oda könnyen bejutnak gennyedést okozó csirák és a „büdös sántaságot“ okozzák, ami nehezen gyógyítható bántalom.

Ha ezenkívül állatainkat óvjuk a megfázástól, nem állítjuk légvonalos helyre, nem itatunk túl hideg vizet, igás állataink betakarásáról sem feledkezzünk meg, akkor, amikor a szűkség magával hozza, de mindennekfelett okszerűen takarmányozunk, visszaadjuk állatainknak erejét, munkakedvét, megóvjuk egészségét.

Rövid orvosi tanácsok állattenyésztők részére

Mi a teendőnk az ellésnél.

A vemhesség.

Első közleményünkben megismertük a medenceüreg szerveinek elhelyezését, szükséges tehát, hogy ismereteket szerezzünk az ellést megelőző időszakról, a vemhességről is.

A megtermékenyítés.

Az ivarzás (sárlás, folytatás, rühetés, úzekeedés) ideje alatt — aszerint amint egyik, vagy másik fajhoz tartozó állat egyet, vagy többet ellik — a petefészekből egy, vagy több érett pete lép ki és a petevezetéken át a méhszarvba jut. A petesejt (nőivarú magsejt) ezen vándorlása alatt egy ondósejttel (hímivarú állat magsejtje) egyesül, majd tökéletesen egybeolvad, egyszóval megtermékenyül. A megtermékenyüléssel a petesejtben egyesültek a szülők tulajdonságainak alakelemei, vagyis az örökölhető képességek, ugyanakkor meghatározott a fejlődésnek induló új életnek ivara is. A megtermékenyített és fejlődésnek induló petesejt önálló életet él és csak annyiban függ az anyától, hogy tőle szerzi be táplálékát és ő részesíti védelemben mindaddig, amíg teljesen kifejlődve, de ismét az anya segítségével a világra jön.

A magzat fejlődése.

A megtermékenyített petesejtben lévő tápanyag csak addig elégséges, amíg elérkezik megtelepedésének helyére a méhtestbe. Utjában a petesejt már sejthalmazzá szaporodott, tehát több táplálékra van szüksége, amelyet meg is kap a méh legbelső rétegének (nyálkahártya) sejtjei által kiválasztott nyálkás anyagban, az ugynevezett méhtejben. A tovább szaporodó, végleg megtelepedett sejthalmazban sajátos változás keletkezik. A sejtek egyik központi csoportjából lesz a fiatal, új szervezet: a vehem, vagy magzat, a sejtek másik csoportja pedig az első köré sereglik és azt teljesen körülveszi. Ez utóbbi csoportból képződnek a magzat burkai. A magzatburkok zsákszerűen veszik körül a vemhet és vele erős kötelék, a köldökzsinór útján függenek össze. A magzatburkoknak egyik hivatása, hogy védelmezzék a magzatot a kívülről jövő sérülések ellen. Ebben az a folyadék is segíti, amelyet tartalmaznak s amelyben a magzat lebeg. Ennek a folyadéknak: a magzatviznek a védelmen kívül még az is a szerepe, hogy a magzatot nedvesen tartsa, mert hiszen nedvesség (víz) nélkül semmilyen élő lény nem növekedhetik. A legfonto-

sabb tulajdonsága a magzatburkoknak azonban mégis az, hogy összekötik a magzatot az anya vérkeringésével.

A magzat táplálkozása.

A magzatnak összeköttetése az anyával a következőképpen keletkezik.

A magzatburok külső felületén finom bolyhok (fonalak) keletkeznek, melyek épp úgy, mint a növények hajszálygökerei a földbe, ezek is belemélyednek az anyaméh sok véredényt tartalmazó nyálkahártyájába. Ezekben a finom fonalakban hajszálvéredények is vannak, amelyek egymással is, de a magzat köldökzsinórjában levő véredényekkel is összeköttetésben vannak. Mihelyt ez az összeköttetés létrejött az anyaállat vére táplálékanyagot szállít a magzat testébe, de ugyanakkor onnan el is szállítja mindazokat az ártalmas anyagokat, amelyek a magzatban a tápanyag feldolgozása (áthasonítása) alkalmával keletkeztek. A magzat táplálkozása annyiban hasonlít a növény táplálkozásához, hogy a növény is hajszálygökerei segítségével veszi fel a talajból a neki szükséges tápanyagot és azt szükségletei szerint dolgozza fel.

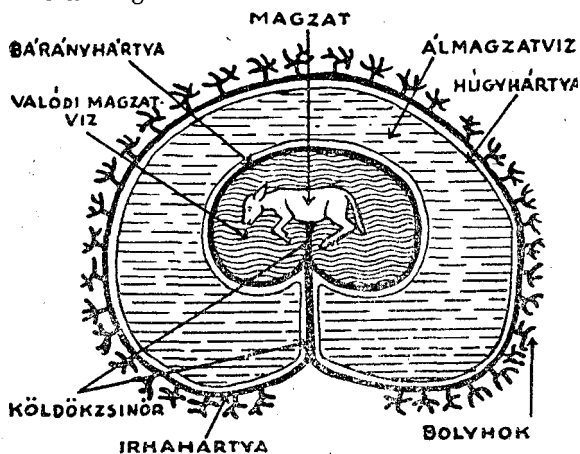
A magzatburkok.

A magzatburkok elhelyeződését és úgy a magzathoz, mint az anyaállathoz való viszonyát képen is feltüntetjük. Három magzatburkot különböztetünk meg. A legbelső a bányahártya, melynek tartalma az igazi magzatvíz. Ez a sárgás-fehér színű, sűrű, nyúlós, síkamlós folyadék elléskor körülbelül öt liternyi is lehet. Gyakran szörgolyókat, bördarabkákat és a magzat által kiürített bélszurkot (belső) is tartalmaz. A magzat ebben a folyadékban lebeg (úszik), melynek az a hivatása, hogy a magzatot a kívülről jövő sérülések, ütődések ellen megvédje. A középső magzatburok a húgyhártya, mely a magzatban keletkezett vizeletet tartalmazza. A benne felgyűlt álmagzatvíz sárgás-barna színű, vizelet-szagú, az ellésig 8—15 literre is felszaporodhatik. Ugyancsak felfogja a kívülről irányuló erőművi hatásokat. A legkülső magzatburok az irhahártya; külső felületén található azok a bolyhok, melyek az anyaméh nyálkahártyájával az összeköttetést fenntartják. A magzatburkok egymás között a köldökzsinóron át kötődnek össze.

A magzatburok (irhahártya) és a méh közötti összeköttetés háziállatfajonként különböző.

Kancánál a bolyhok rövidek, egyenletesen

vannak elosztódva, nem hatolnak be mélyen a méh nyálkahártyájába. Ennek a felületes kapcsolatnak tulajdonítható, hogy a kanca könnyen elveti a magzatot.

Kocánál majdnem ugyanolyan az összeköttetés, mint a kancánál, azzal a különbséggel, hogy a bolyhok egyes helyeken sűrűbben csoportosulnak.

Kérődzőknél már sokkal szorosabb az összeköttetés; ezeknél az állatoknál ugyanis a méh nyálkahártyájáról 80—100, kocányon ülő szeder-alakú méhgomb emelkedik ki és az irhahártya bolyhjai ezekhez kapcsolódnak. Többet ellő állatokban minden magzatnak külön burka van és ugyanabban a méhben még fejlődő társától elkülönített önálló életet él.

A magzat tehát burkain keresztül védelemhez és táplálékhoz jut. A védelmet szolgálja az a nyálkás, szívós dugószerű anyag is, amely a méhszájat a vemhesség egész ideje alatt elzárja.

Természetes, hogy a magzat növekedésével lépést tart a burkok fejlődése és a méh tágulása is. Elképzelhető, hogy a méh tágulásával együtt minden rétege megfelelően fejlődik és hordképessége is növekedik, máskülönben nem lenne

képes elviselni és kihordani azt a terhet, amit a vehem, a valódi és álmagzatviz, valamint a burkok súlya képvisel. Ez a súly már egy közepes fejlett borjúnál is 60—70 kiló. A méhnek ezen kívül még az is a feladatköréhez tartozik, hogy az önálló külvilági életre megérett magzatot magából kipréselje. Ennek a feladatának csak akkor tud megfelelni, ha izomrétege térfogatának növekedésével arányban vastagszik, erősödik. Érthető ebből, hogy a vemhes anyaatot oly módon kell táplálni, hogy mindezeknek a kívánalmaknak a szervezet eleget is tudjon tenni. Ha az állat táplálkozása nem kielégítő, akkor a magzat fejletlen, kicsi, csenevész marad és talán világrajövele után el is pusztul. Megtörténhetik, hogy az anya hiányos táplálkozása, vagy a méhben keletkezett rendellenesség, esetleg fertőzés következtében a magzat táplálkozásában zavar keletkezik, aminek következménye a koraszülés, esetleg elvetélés. Koraszülés esetén a vemhességi idő lejártá előtt, de élő egyed jön világra, elvetélés esetén azonban az anya hullát ellik. Gondoljunk a mind gyakrabban észlelésre kerülő fertőző elvetélésre, amikor is némely vidék, vagy község egész állatállományát fertőzi meg ez a veszedelmes, nagy kárt okozó betegség.

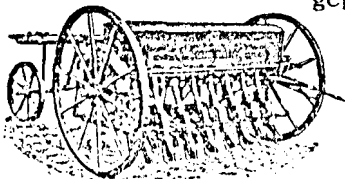
A vemhesség ideje állatfajonként más és más. A kanca 11, bivalytehén 10, tehén 9 és fél, juh és kecske 5, sertés 4 hónapig, míg a szárnycanca egy évig hordja vemhét. Persze pontosan, napra nem lehet kiszámítani a vemhesség tartamát és ingadozások előfordulhatnak, de a közölt számok tájékozással helytállóak. Igen helyes a pároztatás (utánpároztatás) idejét gondosan feljegyezni, már azért is, mert a túlságosan kihuzódó vemhesség okát ki kell deríteni és ez talán orvosi beavatkozást igényel. Ettől eltekintve az ellésre a gazdának is fel kell készülnie. Erről a következő számban.

—ős.

(Folytatása következik.)

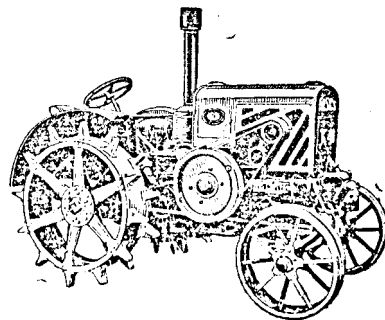
Hofherr-Schranz-Clayton-Schuttleworth Rt. Budapest.

„HSCS“ nyersolajtraktorok,
„SUPERIOR“ acélvázás cséplőgépek,
vetőgépek, valamint az összes egyéb mezőgazdasági
gépek legtökéletesebb kivitelben.

Kaphatók:

Turnătorie de Fier și Fabr. Mașini din Cluj S. A.
Secția: Mașini Agricole Cluj, Calea Regele Ferdinand 62.
Telefon: Nr. 12-17.

Téli gyümölcsfavédelem.

A gyümölcsfák kártevői ellen való védekezésnek most van az ideje, amikor minden a fán telelő kártevőt együtt találunk és egyszerre pusztíthatunk el. Ezt csak a fa nyugalmi idejében lombhullástól rügyfakadásig terjedő időben végezhetjük. A gyümölcsfák téli kezelését és a kártevők ellen való téli permetezést egybekapcsolva, az évi munkákat az alábbiakban foglalhatjuk össze. A munkálatok sorrendje a következő:

1. A gyümölcsfa tisztogatása. Ezt megkezdjük a lombhullás után és befejezzük a rügyfakadás előtt. Ide tartoznak:

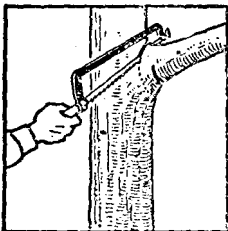

a) *hernyózás*: lehetőleg kézzel tarisznyába gyűjtve a fán található összes hernyófészkeket, gyümölcsmumiákat stb. gondosan leszedjük.

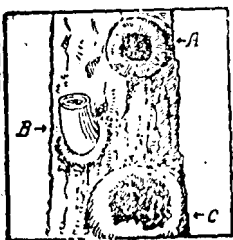

b) A *vastagabb ágakat* és törzseket drótkéfével alaposan lekeféljük, de előbb kaparóvassal a laza kéregrészeket is lekaparjuk, a hulladékot gondosan összetakarítjuk és a lehullott levelekkel együtt elégetjük vagy elássuk.

c) A *fatörzsek környékét* egészen a csurgóig egy ásonyomnyira felássuk, tányérozzuk. A trágyázást is ősszel vagy télen végezzük, de nem a törzs mellé, hanem a fa koronaeresze alá szórjuk.

d) A *száraz ágakat* ollóval levágjuk vagy lefűrészszeljük és a koronát szükség szerint megritkítjuk.

2. A *sebhelyezés* (vértetűirtás) elvégzendő közvetlenül az első pontban foglaltak befejezése után. Minden gyümölcsfa sebhelyét egy késsel, kacorral, simára faragunk és azt gyümölcsfakátránnyal légmentesen elzárjuk. Ezáltal megvédjük a sebhelyet mindenféle élősködő és gombakártevő letelepedésétől.

3. A *téli permetezés* elvégzendő a lombhullás után, de legkésőbb a rügyfakadás előtt két héttel. A téli permetezés kettős célt szolgál: a repedezett durva kéreg megifjítását, a fán áttelelő összes rovarok (álcák, peték) szivőkártevők (zuzmok, mohák, tetvek tojásai) és gombabetegségek (ragya, lisztharmat stb.) elpusztítását. A gombabetegségek irtására lemosásszerű permetezéssel 2%-os bordói levét használunk (100 liter vízre 2 kg. rézgálic és 2 kg. szalonnás méz). Ezt akármelyik kén tartalmú más gombaölőszerral vagy téli higitású mézskénnyel is pótolhatjuk hasonló eredménnyel. 8—10 nap múlva azután az összes állati kártevők ellen gyümölcsfakarbolineummal permetezünk, ugyancsak lemosásszerűen, de sorrendben azt mindég a bordói lé, vagy mézskénlé megelőzi, mert a karbolineum zsíros, ezért az előbbieket hatásukat nem fejthetik ki. E célra a gyárilag készített gyümölcsfakarbolineumot használjuk a gyár által előírt 4 százalékos higitásban. A téli permetezést lombhullás után bármely fagymentes napon elvégezhethetjük, de rügyfakadás előtt két héttel minden körülmények között elvégzendő. Ha sok a pajzstetű és kevés a pénzünk, a rézgálic, vagy kénpermetezés elmaradhat, csak gyümölcsfakarbolineummal permetezünk. Bármilyen gyártmányú karbolineumot vásárolunk, vigyázzunk, hogy mindig a dobozra írt előírás szerint készítsük az oldatot.

Eladásra ajánlok:

kiültetésre alkalmas jó gyökeres, erős és edzett mindenféle **virágpalántákat,**

szönyegnövényeket, muskállikat, hortenziát, bokorrózsákat, gladiolus virághagymákat 20

Szécsényi György

Horticultura

Oradea, Strada Vasile Stroiescu 90 szám.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldök.

Ugyanitt egy jó fiú kertésztanulónak felvétetik.

Hogyan oltjuk át a gyümölcsfákat?

A gyümölcsfák átoltására többféle okunk lehet. Célszerű például akkor, ha a fa nem a kívánt fajtáju, gyümölcspiaci értékkel nem bír, vagy a fajta az adott természeti viszonyok mellett nem diszlik jól.

Átoltásra akármilyen alanyra oltott és akármilyen alakban nevelt fák alkalmasak. Figyelembe kell venni, hogy *átoltás által az elvénült, beteg fák az életnek megmenteni nem lehet.* Az idősebb fák közül csak az egyébként egészséges, erőteljes növekedésüket lehet kellő eredménnyel átoltani.

Átoltásra visszavágott öreg fa.

Az idősebb fák átoltása nyáron szemzés, vagy tavasszal az egyéves vesszőknek beoltása, nyeltes párosítással. Az átoltandó fáknek visszanyesésénél alapul szolgáljon az, hogy a visszanyesett fa ágcsontjainak a vége a fakorona eredeti körvonalát, vagyis a fa volt koronaalakját mutassa. *A lombhullás után minél korábban történik az ágak visszanyesése, annál jobb. Kivételek e tekintetben a mandulafák és a gyengébb növekedésű őszibarackfák, amelyeket átoltás céljára csak tavasszal, nedvkeringéskor nyessük vissza.*

Visszanyesetlen úgynevezett szívóágakat meghagyni nem szabad. Tehát a fa minden ágát egyidejűleg kell visszanyesni. A felesleges ágak töben kivágandók. A megmaradó ágrészek oldalán levő gyengébb, ágacskákat, termőrészeket és galyakat meg kell hagyni. Ha ezek egyike-másika túl hosszú lenne, tartóágunkkal arányba hozva kell ezeket visszanyesni. A villás elágazású ágak az elágazás felett és nem ez alatt nyessendők le.

A sebeket természetesen oltóviasszal, vagy egy óra hosszáig főzött, majd kihűlt kátránnyal azonnal be kell kenni.

Ha idősebb fák ágainak a héja, kérge már túl vastag, száraz, felrepedezett, akkor az ilyen kergű ágcsont végébe már nem sok reménnyel helyezhetjük az oltóvesszőket. *Ezért az idős vastag ágazatú fákát ősszel, vagy a téli fagymentes napon visszajjítjuk és a következő nyáron a hajtásokat beszemezzük.* Az ágcsontok oldalából előtörő hajtások közül, ha ezek már egy-két arasznyi hosszúságra megnövekedtek, az ágcsont végéhez legközelebb álló és új ág nevelésére legalkalmasabb fejlődő két-három hajtást bántatlanul meghagyjuk. A többi hajtást azonban — ha sűrűen állanak — megfelelő kiritkítás után két újni hosszúságban, hegyük lecsipésével lekurtítjuk.

Az ágcsont végének a közelében teljes egészében meghagyott 2—3 hajtást nyár folyamán tövükhöz minél közelebb, hajtó vagy alvószemzessel nemesítjük.

Az idősebb fák átoltásánál megfelelő eredményt csak az almástermésűeknél és a szilvafáknál várhatunk. A fák, ha egyébként arra alkalmasak 40—50 éves korukban is még jól átoltathatók.

Mikor és hol helyes a talajlazítás?

Főzélékféleségeink kivétel nélkül csakis laza talajban érzik jól magukat. Különösen igényesek ebben a tekintetben azok a zöldségfélék, melyeknél a gumót, gyökeret fogyasztjuk (sárgarépa, cékla, feketegyöjér stb.). A friss répa szövetében észlelt időelőtti fásodásnak pld. gyakran az az oka, hogy a gyökér a talajban lefelé hatolván, szilárd ellenállásban meg nem munkált, fel nem lazított talajrétegbe ütközik. Ennek legyőzése érdekében oldalgyökereket fejleszt s közben fejlődnek ki húsos szövetében a kemény, fás elemek. Az ásványi talajok kulturált rétegeiben az agyagelemek eliszapodása, az esős és száraz időszakok változtatása következtében fokozatosan mind nagyobb számú rög, göröngy, szilárdan összetartó kemény réteg képződik s így évenként legalább egyszer szükséges egy mélyenjáró talajmegmunkálás, akár ekével, akár kapával.

A talajlazítás kivételére főként *nehézkötött talajon* a késő őszi, kora téli hetek a legalkalmasabbak. A fellazított, kötött talajba behatol a téli esapadék, a fagy a esapadékot a talaj pórusaiban jéggé fagyasztja. A víz, mint tudjuk, jéggé való fagyasztása közben jelentékenyen kitágul s így mintegy feszítő hatást gyakorol a talaj rögöire is. Az ősszel jól megmunkált talaj kötött, vagy fagyos tél után omlóssá, porhanyóssá válik. Tavasszal azután könnyedén megegyszer átforgatjuk, majd gereblyével elsimitjük.

A szőlőmunkák befolyása a must cukorfokára.

Irta: Bartha Gyula.

A szőlő meleg éghajlati növény, tehát hazánk szélsőséges éghajlata alatt arra kell törekednünk, hogy a kései tavasz, hűvös, forró nyár, vagy korai hideg ősz káros hatását, — amennyiben lehet — ellensúlyozzuk, az idő élet letompítsuk, szelidítsük. Azt már a legrégebb szőlősgazdák is tudták, hogy a jó bor a védett déli, délkeleti vagy délnyugati fekvésekben terem, de ma már nem elég ennyit tudnunk, hanem fel kell használnunk minden gyakorlati tapasztalatot, hogy a termésünket növeljük, minőségét javítsuk.

Egy egész életem át szőlőműveléssel foglalkozó ember a következőkben foglalja össze tapasztalatait.

I.

A szőlő karózását, metszését és karikázását végezzük el tavasszal, mielőtt a nedvkeringés megindulna, hogy aztán az „ugarolást” idejekorán megcsinálhassuk. Hogy a még ilyenkor hűvös tavaszi éjszakákra a nappali meleget jobban elraktározhassuk, hogy a nap melegét visszasugárzó földben mintegy melegházban álljon a szőlőtő, az ugarolást ásóval, mélyen végezzük, hogy a napsugarakat bebocsássuk 35—40 cm. mélyen a hajszálgövekhez, mert a rügyezés megindulásakor felásott földű szőlőben nagyobb és több fürt képződik. Ugaroláskor csináljunk minden szőlőtő alá egy 70—80 cm. átmérőjű 10—15 cm. mély, a lejtő alsó felén 25—30 cm. magas peremmel ellátott tányért. Ez a mély, tányér formájú katlan nemcsak a vizet fogja fel, hanem formájával a nap melegét jobban felhalmozza és visszasugározza a tőkére.

II.

Mihelyt a termőhajtások elérték a negyedik levélmagasságot, azonnal kezdjük meg a termőágak csonkázását, mert minden további növekedésük a fürt rövására megy, s amit a munkabérek esetleges megtakarításával nyernénk, annak ötszörösét veszítjük el a cukorfokokban.

III.

A szőlő második földmunkáját (kapalását) feltétlenül a nyári nagy hőség (kánikula) beállta előtt fejezzük be, kapával sekelyen porhanyítsuk meg a földet, töltsünk be minden lábnyomot, mélyedést. A cikkben előbb említett katlanszerű

tányérokat is betöltjük, mert ilyenkor már a nyitvalevő szőlőtő oltási helye szenved a forróságban s inkább árnyékolni kell. Ezt földdel való betakarással érjük el. Nem szabad azonban ezt az árnyékolást összetéveszteni azzal, amit még ma is sok gazda helyesnek tart, mégpedig azt, hogy nem köti fel idejében a megnőtt magfákat, arra gondolva, hogy a lecsüngő ágak árnyékolása jót tesz a szőlőnek a nagy melegben. Ennek a mulasztásnak a következménye az lesz, hogy a későn kötött szőlőben fellép a fürtök hűtése s utána leggyakrabban a fakórothadás.

IV.

A szőlőbogyóban kétféle cukor van: szőlő- és gyümölcscukor. Amint a mély földmunkával a hajszálgövek szaporodását s ezzel közvetve a fürtben a *szőlőcukor* növekedését fokozzuk, nem szabad megfélekednünk az értékes, nemes bor másik legfontosabb alkotórészéről sem a *gyümölcscukorról*. A gyümölcscukor-tartalom fokozását úgy érhetjük el, ha a levélzetet minél dusabbá, egészségesebbé tesszük. Levélzetet érték azonban és nem lombozatot, mert aki az előírt mennyiségnél több ágat hagy, az a termés rövására dolgozik. A meghagyott ágak levélzetét óvjuk idejében való permetezéssel, ne törjük le, ne hasogassuk el, sőt honaljazáskor a hónalj legalsó levelét meghagyjuk, mely megnöve szaporítja a levélzetet s ugyanazt az értékes szolgálatot végzi, mint a főlevelek. Augusztusi magflacsontkázásnál pár lejnyi munkabér megtakarítással ne igyekezzünk a magfát úgy, ahogy levágni, hanem hagyjuk azt legalább két méter magasságban meg, hogy ezáltal is szaporítsuk a szőlő légzőfelületét, s így közvetve gyarapítsuk a fürtöt cukortartalmában.

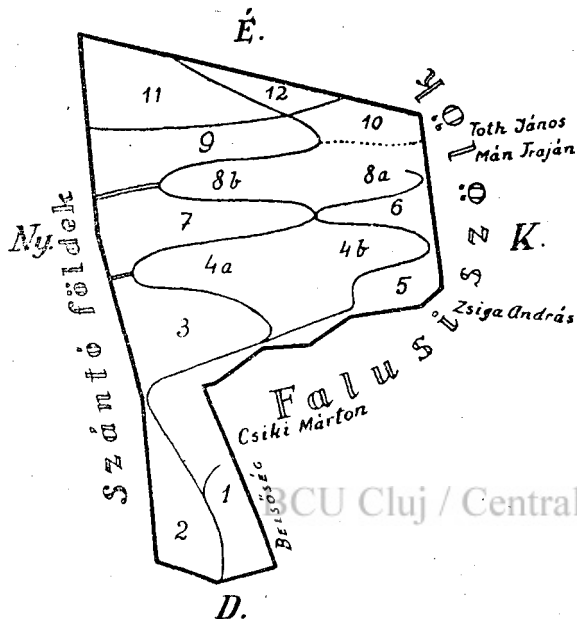
V.

Végezzük a szőlő harmadik földmunkáját megint ásóval, ássunk mélyen, csináljuk újra meg a tányérokat, mert most a hűvös őszi éjszakákon újra szüksége van a szőlőtőkének arra, hogy a felásott föld az érlelődő fürtöket a nappal gyűjtött meleggel fogja körül.

Hogy a fenti pontokban foglalt igazságokat gyakorlati tapasztalatokkal is alátámasszam, hivatkozom a nagyenyedi Bethlen-kollégium esombordj 35. kat. holdas szőlőjének szüretjére, mely

a mellékelt térkép szerinti beosztással a különböző táblákban a következő eredményeket hozta:

Szem előtt tartva a fenti pontokat, igyekeztünk a legjobb munkát végezni s így a harmadik földmunkát a szőlő három különböző pontján három munkáscsoporttal kezdtük. Az első csoport kezdte a térképen feltüntetett első számú táblában, a második csoport a 4/b, 5-ös és 6-os számú táblákban, a harmadik csoport pedig 7-es, 9-es és 11-es táblák kerítés melletti szélein azzal a céllal, hogy a közepén összetalálkozzanak. Saj-

óriási, 14—16 fok különbséget csak az ásás eredménye. Azonban a gondos, szakszerű művelés és jó ásás feltétlenül meghozza azt a cukorfok különbséget, amely a bor értékesítésénél többszörösen visszatéríti a befektetett munkatöbblet árát.

A hónap nemcsak mint esapadéknak van jelentősége, hanem védelmet is nyújt a növényeknek. Különösen nagyon hasznos a hótakaró, ha a hideg gyors beálltakor fedi a földet, mert a növények gyökerét a hirtelen fellépett és rájuk nézve veszedelmes fagytól hathatósan megvédi. Igen érdekes kísérleteket végeztek olyan irányban, hogy méteres hótakaró alatt és fölötté a szabadban. Ezek szerint a hőmérő a következő eltéréseket mutatta:

Dátum	Hőmérséklet a hó felett	Hőmérséklet a hó alatt
II. 5.	14.7°	—4.6°
II. 6.	17.6°	—5.0°
II. 7.	16.7°	—5.5°
II. 8.	16.7°	—6.5°
II. 9.	15.4°	—6.0°
II. 10.	14.9°	—6.0°
II. 11.	15.8°	—5.0°
II. 13.	—5.7°	—2.0°
II. 16.	—2.8°	—1.5°

A második rovatban közölt hőmérséklet a hó alatt közvetlenül a föld felszínén volt mérve. A föld a hótakaró alatt 36 cm. mélyen meg volt fagyva, azonban 5 cm. mélyen a földben február 5-én csak 1 C° volt a hőmérséklet. Ez a kísérlet igen szemléltetően mutatja, hogy a hótakaró milyen védelmet jelent a növények gyökérzetére nézve.

GYÜMÖLCSFÁK

elsőrendű minőségben,
fajtaazonos példányokban
mérsékelt árak ellenében

kaphatók

VITYÉ KÁROLY

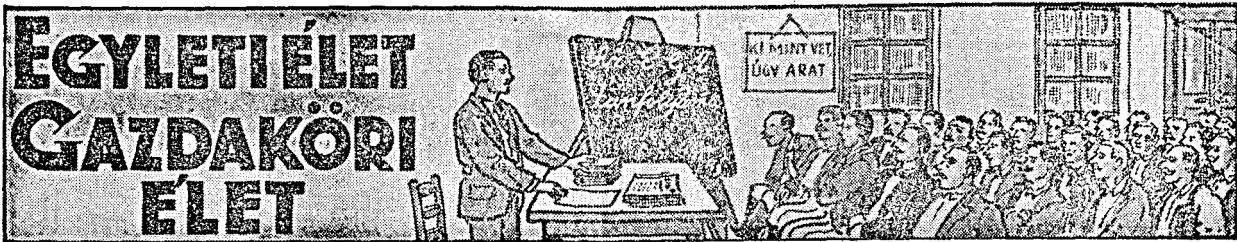
iskola és szőlőoltványtelepén

CENADUL VECHIU

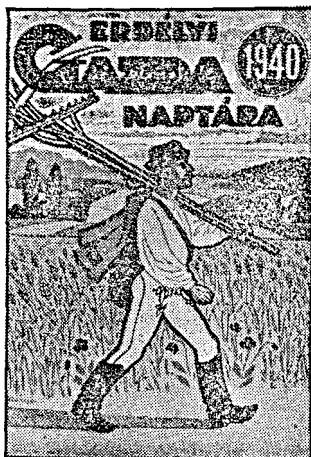
Județul Timiș-Torontal.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küld.

nos, a rossz munkásviszonyok, drága munkabérek miatt az ásást abba kellett hagynunk s helyette kapálással folytassuk s így csak az 1-est, az 5-öst, a 4/b-t és a 6-ost, a másik oldalon meg a 7-esnek felét, a 9-nek jobbra eső felét és a 11-nek szintén felét áshattuk meg. Szüret előttig semmi eltérés nem mutatkozott az ásott és kapált részek között, csak október 15-ike után kezdtek a kapált részek őszi sárgavörös színt ölteni, míg az ásott részek tovább is megtartották zöld színüket. A szüretet a falusiak október 17-én kezdték s 22-én fejezték be. A Kollégium az 1-es számú táblában október 19-én kezdte meg és 26 Klosterneuburgi mustfokot mért, ott, hol ugyanolyan fekvésben levő szomszédja, Csiki Márton, csak 19 fokot ért el. Az 5-ös számú táblát a Kollégium október 24-én kezdte meg s aszuszamba menő, 36 Klosterneuburgi fokot mérő mustot sajtolt, míg előttünk két nappal, október 22-én másik szomszédunk, Zsiga András gyenge 21 fokot kapott. Végül a többi táblák közül a 9-es, 10-es, 11-es és 12-ös táblákat november első napjaiban szüretelve elértük a 36—40 fokos mustot. Amint várható volt, a 40 fokot mindenütt ott értük el, ahol a talajt ásással műveltük. Nem lehet bizonyosra állítani, hogy ez az

Megjelent az Erdélyi Gazda 1940. évi naptára.

Az Erdélyi Gazda naptára már útban van s néhány nap múlva az összes megrendelők kezébe kerül. A szerkesztőség különös súlyt helyezett arra, hogy a naptár úgy terjedelemben, valamint tartalmában jóval felülmulja az előző évek kiadásait. Éppen ezért nyugodtan állíthatjuk, hogy magas színvonalra minden igényt kielégít. A több mint 240 oldal terjedelmű és 100 érdekes és változatos képpel díszített naptár tudományos alapon, de népies stílusban a mezőgazdák legjobb kézikönyve, tanácsadója. A naptár számos szakeikket közöl a növénytermelés, állattenyésztés, állategészségügy, gyümölcsészet, szőlészet, borászat és gazdasági számtartás tárgyköréből. Külön szakszámot tartalmaz az állattenyésztő, szőlő, gyümölcs, gyógynövénygyűjtő gazdák, vadászok, közös birtokosok időszerű kérdéseiről. A naptár bevezető cikkét dr. SZÁSZ

PÁL, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület elnöke írta. A bevezető sorok a magyar gazdatársadalom jövő célkitűzéseit határozzák meg. DEMETER BÉLA, az E. M. G. E. történelmi multjával s fejlődési lehetőségeivel foglalkozik hosszabb tanulmányban. Dr. VENCZEL JÓZSEF az egyesület tevékenységét mutatja be a statisztika tükrében. A naptár cikkírói közül dr. Asztalos Sándor, Bikfalvy Ferenc, Bodor Kálmán, Dániel Elemér, dr. Eöry István, Fodor Pál, Gatner Róbert, Gidófalvy István, dr. Konopi Kálmán, Koppány Rezső, Korponay Kornél, Mikó László, dr. Nagy Endre, Nagy Miklós, Pohl Béla, Seyfried Ferenc, Szász Ferenc, Szeléné Horváth Ella, Szentimrei Jenő, Szilágyi Ferenc, Szeghő Dénes, Telegdy László, Török Bálint, Takácsy Miklós, Vargha András, Veress István neveit olvashatjuk. A naptárt az E. M. G. E. megbízásából gr. TELEKI ADÁM és TÖRÖK BALINT állították össze nagy hozzáértéssel. A naptár kapható városokban minden nagyobb könyvkereskedésben, falun az E. M. G. E. gazdaköri fiókjainál, és az E. M. G. E.-nél, Cluj, Str. Regalá 16. szám alatt. A naptár ára 23 Lei, a megrendeléssel egyidejűleg a naptár ára is beküldendő. Az E. M. G. E. a naptárt külön postai portó felszámitása nélkül küldi.

A magyar gazda kötelessége.

Mindössze egy hónap választ el az újévtől. Az E. M. G. E. elnöksége ilyenkor állapítja meg, hogy tagjai milyen mértékben teljesítették vállalt kötelezettségeiket. Összintén szólva, megdöbbenéssel kell bejelentnünk, hogy még mindig igen nagy azoknak a száma, akik elmulasztották azt a szinte nevelésnek mondható évi 60 lejes tagsági díj befizetését!

Vajjon mi ennek a furesa magatartásnak az indító oka, — magyarázata?

Józan fővel ítélkezve, alig lehet feltételezni, hogy még mindig vannak olyan magyar gazdák, akik ne törődnének saját sorsukkal, népük nehéz életviszonyaival és saját gyermekeik jövőjével. Vagy talán a közöny, nemtörődömség, rátartóság még mindig annyira uralná az embereket? Nem tudják megérteni, hogy csak a szervezett és öntudatos társadalom képes megbirkózni a jelentkező

összes nehézségekkel? Azt hiszik, hogy a közösségi szolgálattól való távolmaradás dicséretükre válik?

„Majd elküldöm“ — gondolja magában a gazda s azután telik az idő és teljesen megfeledkezik róla. Ennek a szellemnek sajátságos helyzetükben nincs meg a létjogosultsága! Ez az álláspont nem lehet méltó a magyar gazdához. Ha dohányra, vagy más olyan dologra, — amiből előny aligha származik, — ha szükséges, mindennap előteremtik a pénzt, — akkor miért nem járulnak hozzá az egyesület támogatásához, alapjainak megszilárdításához, vajjon miért nem teszik lehetővé, hogy közösségi szervezetiünk maradéktalanul betölthesse hivatását? Jól tudják, hogy az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület saját tulajdonuk, — a munkából rájöhetnek arra, hogy ez a népi intézmény a jobb és többtermelésért dolgozik, érdekeit védi és képviseli minden vonalon. Arra kell gondolnunk, hogy

a gazdatársadalom egy része teljesen meg van elégedve, — nincs oka panaszkodni, — feleslegesnek tartja a haladást s jól van úgy, ahogy él.

Magyar Gazdatestvérek! Ne várjanak felszólításokat, nógatókat, hanem mindazok, akik megfeledeztek legelemibb becsületbeli kötelességük teljesítéséről, haladéktalanul tegyék meg! Meglátják, hogy az az üz-

szeg, amiért az E. M. G. E. tagjainak tekintheti, s hozzá az Erdélyi Gazdát kapják, — bőven megtérül.

Meggyőződésünk, hogy az intő sorok az öntudatot ébresztik s arra indítanak mindenkit, hogy a gazdaközönséget nemcsak lélekben, — elvi elgondolásban — hanem a gyakorlati életben is egészsé és tökéletesség tegyék.

Hogyan dolgozik a földmívelési iskolát végzett magyar gazdaifjú?

A magyar földmivesiskolát végzett gazdaifjak hazatérésük után is élénk kapcsolatot tartanak fenn az iskolával. Tanáraik látogatják meg otthonaikban, vizsgálják felül tevékenységüket, hadd lássák, mi valósítanak meg a tanult anyagból. Ezenkívül a tanult fiatal magyar gazdaifjak levelekben számolnak be munkásságukról. Egy ilyen levélnek néhány kiragadott sorát közöljük az alábbiakban.

„Mikor a gazdasági iskolánál voltam, — írja Dezméri Sándor palatkai gazdaifjú, — azt hittem, hogy ha majd hazajövök, azonnal mindent megvalósítok, de bizony ez nem úgy történt, mert a gyakorlat megmutatta, hogy először meg kell kétszerezni a reményt, aztán ki kell tűzni a célt és csak harmadszor lehet dolgozni a jövőért. Hála legyen a jó Istennek, hogy megsegített és most éppen a dolognál, a haladásnál vagyok. Ezt a haladást kell számon adjam én s kérem, vegye a legszigorubb bírálat alá, nem tartva semmitől, mert akkor tudom, hogy a javamat akarja.“

A csombordi földmivesiskola igazgatójához intézett levél a továbbiakban ezeket tartalmazza:

„1936-ban a gazdasági iskolától vett Fleischman kukoricával ültettem $\frac{1}{2}$ holdat négyzetbe. Ez volt a mi falunkban az első ültetett tengeri.

1937-ben már többeknek cseréltem kukorica-vetőmagot azzal a feltétellel, hogy fészekbe fogják ültetni. Így a kiscgazdák is beültettek körülbelül 5—6 holdat és mi 3 holdat.

A 2-ik évi kísérletezés után belátták a kiscgazdák, hogy ez az eljárás célravezetőbb, mivel nálunk általában gyenge az állattartás és így kevés a trágya és fészekbe trágyázva kevesebb trágyával is azt az eredményt érjük el, mint több trágyával elszórva. Így az idén a kiscgazdák 20—22 holdat ültettek és mi 5 holdat.

Gyümölcsészetterén is haladtam egy kicsit, mivel 200 drb. 2 éves és 150 drb. 1 éves faiskolában levő oltványok mellett még telepítettem 63 darabot.

Méhészet. A 937-ben 2 darab kasban levő család helyett most 5 drb. közönséges és 2 drb. átmeneti kaptárkával fölszerelt kassal méhészkedek. Szerényen állok ezzel a repülő gazdasággal, de a jó Isten segítségével tovább fejlesztem.

Tudatom, hogy a gabonák betakarítása megtörtént, de a tarlóhántás az állatok száj- és körömfájása miatt majdnem szünetel. Jól fizetett a magbaltacim, illetve azok a meszes hegyoldalak, amelyek mostanig ki voltak adva haszonbérbe, 300 lejért holdanként. Ezen 4 q. átlagtermés volt, amelyeknek $\frac{1}{5}$ része a betakarítási költség, tehát 80 kgr. és így mi megmaradtunk 320 kgr.-mal holdanként, a helyben 8 lej, összesen 2560 lej volna, de mi nem adjuk el tavaszig, jobb árat remélve.

Csombordi Gazdasági és Szőlészeti Iskola

Gyümölcsfaiskolájában

megtalálja az összes ismert fajtákat.

Alma, körte, kajszin- és őszibarack, szilva, cseresznye, meggy és diófacsemetéink fajtaazonosságáért szavatolunk.

Szőlőoltványiskolánk

a legjobb 1 éves elsőosztályú csemege- és borszőlőfajtákkal rendelkezik.

Gyümölcsfa és szőlőoltvány iskolánk

államilag ellenőrzött, fertőtlenített és ólomzárított árút szállít!

Gyümölcsfa és szőlőoltvány megrendelését

Colegiul Bethlen:

Scoala de Agricultură și Viticultură Aiud
címre küldje be! — Kérjen árjegyzéket!

Itt nagy szárazság van és így főként a tavaszi szántásba szórva vetett tengeri gyenge termést ígér. Most látszik meg az őszi szántás fontossága. Búzatermésünk gyönyörű volt, de még nem csépeztünk.

Szívemben az örökre feledhetetlen hála érzésével vagyok az Igazgató úrnak, egész családjának és a teljes tanári karnak

Palatka, 1939 aug. hóban

hű tanítványa:

Dezméri Sándor, s. k.

Dezméri Sándor levele bizonyágtétele annak, hogy a tanult gazda saját munkaterületén meghonosítja a mai idők szellemét, célirányosan gazdálkodik, nagyobb eredményeket mutat fel és példájának követői akadnak. A falu gazdasági életének teljes átalakításához nagyobbszámú iskola és nagyobbszámú gazdafiúra volna szükség, akik a két év alatt szerzett ismereteiket és tudásukat saját falujukban értékesítik, s adják tovább.

Felhívás nyultenyésztő gazdatársainkhoz!

Erdély különböző vidékeiről többen érdeklődtek a nyultenyészanyag beszerzése felől. Figyelembe véve, hogy egyesületünk a kisállattenyésztésnek elővitelét is programjába vette, felkérjük összes nyultenyésztő tagtársainkat, hogy közöljék velünk a következőket: 1. Pontos cím, 2. nyulállományuk száma és fajtája, 3. eladó tenyészállatok neme és száma, 4. az angoratenyésztőket arra kérjük, hogy közöljék az ápolószerszámaik beszerzési forrását is.

Szerkesztőség.

A szotyori női háztartási tanfolyam megnyitása.

A háztartási (gazdasági) vándortanfolyam ünnepi megnyitása folyó évi november 16-án délelőtt Istentisztelettel vette kezdetét a helyi református templomban, mely után a gyülekezet és az érdeklődők átvonultak a ref. paplakba, a 6 hetes tanfolyam színhelyére. A megnyitó beszédet Séra István vm. gazdaköri ügyv. alelnök tartotta a jelenlévők nagy figyelmébe. Majd Rednik Endre EMGE alkerületi felügyelő ismertette a tanfolyam célját. Ez után Botz Ida gazd. tanárnő válaszolt a tanfolyam gyakorlati elgondolásait. Az ünnepély végén Simon Dezső, a falu kitűnő ref. lelkesze válaszolt az elhangzott beszédekre.

Szotyor község lányai és fiatal asszonyai a legtöbbet Szotyori Nagy Klárának köszönhetnek, aki lelkesedéssel, kitartással, semmi fáradságot nem kimélve járta össze a falu fiatal asszonyait és leányait buzdítva a tanfolyamon való részvételre.

MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND

FIKÓZLET:

Dej, Jibou, Beclean, Zălan, Cehul-Silvaniei

Megjelent az E. M. G. E. kiadásában

Szeghő Dénes

állattenyésztési felügyelő új takarmányozási könyve

Az okszerű takarmányozás.

Gazdagon illusztrált, kezdő és haladó gazdák számára nélkülözhetetlen, a takarmányozás, etetés minden korszerű kérdésére választ adó, terjedelmes könyve. Szarvasmarhák, juhok, lovak, sertések, fiatal tenyész- és hizóállatok takarmányozásának utmutatásával.

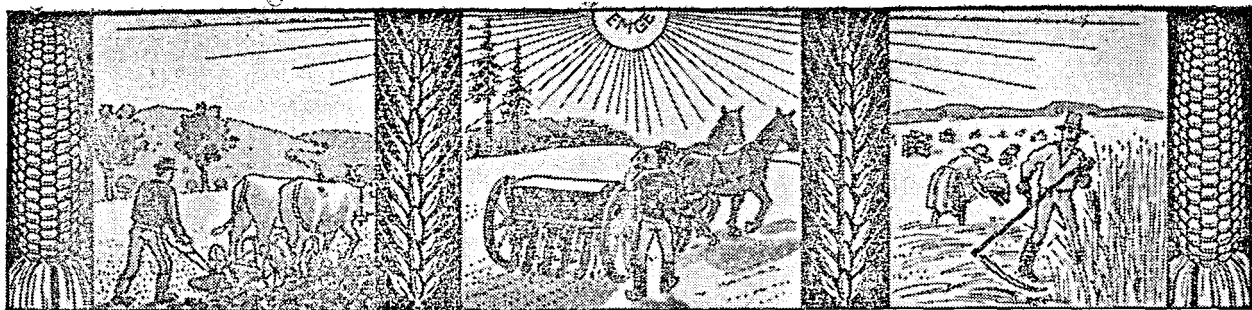
Kapható az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet központi irodájában 25 lejért, portóköltséggel együtt.

Ássunk vagy szántunk?

Sokszor felmerülő kérdés, hogy a gyümölcsös talajának őszi megmunkálásakor milyen eljárást alkalmazzunk, ássunk-e vagy szántunk? A kérdés eldöntésénél természetesen a helyi viszonyokat kell esősorban tekintetbe venni. Ahol munkaerő olcsón és bőségesen áll rendelkezésünkre, kétségtelen, hogy a gyümölcsös felásásával végezzük a legjobb munkát. Kötöttebb talajnál az ásásra nagyon célszerű az ásóvilla használata, amelynek alkalmazásával a munka nemcsak gyorsabb és könnyebb, hanem ugyanakkor a gyökerek elvágása, illetve megsértése is elkerülhető.

Törpe gyümölcsösben, ahol a gyökér közel van a talaj felszínéhez és a fák koronája ugyancsak alacsonyan van, természetesen csak a sekély ásást alkalmazhatjuk, mert itt a szántás, mind a gyökérzetben, mind a fák koronájában nagy károkat okozhat.

Nagyobb gyümölcsösben és ahol a munkaerő aránytalanul drága, szántanunk kell.

Az EMGE tavaszi vetőmagkiállítása és vásárja.

Soha sem lehet elég nyomatékkal hangsúlyozni, hogy mennyire fontos tényező a növénytermesztés terén a vetőmagvak helyes megválasztása. Az E. M. G. E. mellett, hogy az Erdélyi Gazdában, tanfolyamokon és a gazdapanokon szünet nélkül hirdeti szóban és írásban, évenként egyszer alkalmat ad arra, hogy az érdekelt gazdaközönség vetőmagszükségletét közvetlenül a termelőtől a közvetítőkereskedelem kizárásával a legkedvezőbb áron és feltételek mellett, a legjobb minőségben szerezzék be.

Az E. M. G. E. az 1940. évben is megrendezi szokásos tavaszi vetőmagkiállítását és mintavásárját és az érdekeltek figyelmét az eddiginél fokozottabb mértékben óhajtja felhívni a beszerzési lehetőségekre. Az eladásra bejelentett vetőmagvak és gumók mintáit külön fogja csoportosítani és a vetőmagsere lebonnyolításának megkönnyítése céljából külön kirendeltséget állít fel.

Az E. M. G. E. gondoskodott nemesített vetőmagvak behozataláról. Vetőmagszaporító telepeket állított fel az egyes vármegyék jobb gazdaságaiba, hogy minden vidék kiscgazdája csekély fuvardíjjal juthasson jobb minőségű magvakhoz. A kiállításon képviselve lesznek ezuttal is a nemesített vetőmagszaporítótelepek és számos növénynemesítő gazdaság is.

Az E. M. G. E. ezuton is felhívja az összes egyesületi és gazdaköri tagokat, hogy a kiállításon lehetőleg minél nagyobb számban vegyenek részt a gazdakörök, lehetőleg rendezünk tanulmányi kirándulásokat is.

Az E. M. G. E. a C. F. R. Igazgatóságától utazási kedvezmény engedélyezését fogja kérni erre az alkalomra.

Alább közöljük a kiállítás tudnivalóit:

AZ ERDÉLYI MAGYAR GAZDASÁGI EGYLET
által Kolozsvárt, 1940. évi február hó 17.—21.
napjain rendezendő

XVI. Erdélyrészi tavaszi vetőmagkiállítás és vásár tudnivalói:

1. A kiállítás és vásár célja: országrésziünk növénytermesztésének fejlesztése, színvonalának emelése, szakismeretek terjesztése, a nemesített és fajtisza vetőmagvak termesztés-

nek és értékesítésének előmozdítása, a nemesített vetőmagvak, az újabb tenyésztési eljárások, talajművelő gépek, termelési eszközök, anyagok, felszerelési cikkek, szakirodalom, stb. bemutatása.

2. A kiállítás és vásár csoportjai:

I. csoport: Vetőmagvak és gumók. E csoport keretén belül elkülönítve kerülnek bemutatásra az eladásra és kiállításra szánt vetőmagvak és gumók.,

II. csoport: Talajmegmunkáló, vető- és vetőmagszűrő stb. gazdasági gépek és eszközök.

III. csoport: Növényvédelmi szerek, műtrágyák és egyéb vegyipari cikkek, stb.

3. A kiállítás és vásár ideje: 1940. február 17.—21. napjai.

4. A kiállítás és vásár tárgyai: gabona-, káposzta-, takarmány, konyhakerti vetemény-, virág-, gyógynövénymagvak, erdei és gyümölcsfajmagvak, vetőgumók. Gazdasági gépek, eszközök, anyagok, műtrágyák, növényvédelmi szerek, stb.

5. Jutalmak: a kiállítás kitüntetettjei számára érmekek és oklevelek állanak a bírálóbizottság rendelkezésére.

6. Helydíjak: fedett, zárt helyen, alap- vagy falterület m^2 -ként 300.— lej, fedett, nyitott helyen 200.— lej, nyitott helyen a szabadban 100.— lej. A helyigények a bejelentés sorrendjében elégtétlenek ki. Az E.M.G.E. és gazdaköri fiókjainak kiscgazda tagjai helydíjat nem fizetnek, csupán a 7. pontban jelzett kiállítási igazolványt váltják ki.

7. Kiállítási igazolványok: Minden kiállító köteles megváltani a kiállítási igazolványt, amelynek ára 50.— lej. Az igazolvány tulajdonosai az alábbi kedvezményben részesülnek:

a) Az E. M. G. E. és gazdaköri fiókjainak tagjai az igazolvány birtokában helydíjat nem fizetnek.

b) Az igazolvány tulajdonosai a gazdapanok előadásait és gyűléseit látogathatják és élvezik mindazon kedvezményeket és előnyöket, amelyeket a rendezőség részükre szállodákban, cégekben, a C. F. R.-nél utazási és szállítási kedvezményben, stb. biztosít.

8. A beküldendő gabonavetőmag legkisebb mennyisége gabonaneműeknél 5 kg. Az egyes növények gyökerestől, tövestől is beküldhetők. Bejelentések 1940. évi január 15.-ig a hely-, hirdetési, stb. díjakkal együtt az E.M.G.E. címére küldendők be. Cluj-Kolozsvár, Str. Regalá (volt Majális-u.) 16. sz.

9. A katalógust a bejelentésekből állítjuk össze. A kiállító címének közlése és a bejelentett tárgyak felsorolása díjtalan. Kérjük a bejelentésnek az e célra szolgáló és jelen sorainkhoz mellékelte bejelentőlapon való szíves eszközését a rovatok pontos kitöltésével. A szövegbővítés díja szavanként 2.— lej.

A hirdetések díja a katalógusban: egész oldal 600.—, féloldal 300.—, negyedoldal 150.— lej.

10. Vasuti kedvezmények: Minthogy az E. M. G. E. a C. F. R.-től szállítási és utazási kedvezmények engedélyezését kérte, úgy a fuvarlevelek, mint a személyjegyek megőrzendők, mivel az árúk visszaszállításánál, illetve a vizsautazásnál azok igazolásul felmutatandók.

11. Belépőjegy ára: 14.— lej.

12. Eladási jutalék: A kiállításon és vásáron eszközölt eladás vagy felvett rendelés után az érték 2%-a — jutalék címen — a kiállítási iroda pénztárához befizetendő, nyugta ellenében. Az eladások és vásárlások lebonyolítását a „Mezőgazdák” Kereskedelmi R.T. Cluj-Kolozsvár, Regalá (volt Majális-u.) 16. sz. készséggel vállalja és a kiállítás területén külön kirendeltséget létesít.

Az E. M. G. E. Elnöksége.

Kisállattenyésztő címen az EMGE az Erdélyi Gazda melléklete gyanánt gr. Teleki Ádám szerkesztésében, a több oldalról megnyilvánult óhajnak megfelelően, egy új szaklapot indított az 1939. évben. A **Kisállattenyésztő** felöleli a baromfi, házinyúl, galamb, kutya, selyemhernyó, hal, stb. apró háziállatok te-

nyesztése terén a kisgazda, vagy műkedvelő részére szükséges tudnivalókat. A lap időközönként jelenik meg, évi előfizetési díja 12 példányra 120 Lei. A **Kisállattenyésztő** munkatársai Erdély legkiválóbb szakemberei. A **Kisállattenyésztő** értékes szakeikkeitben tudományos alapon, népies modorban közölt cikkeket szemléltetve oktató képek díszítik gazdagon. A **Kisállattenyésztő** az E. M. G. E. kisállattenyésztési Szakosztályának a hivatalos lapja. Megrendelhető az előfizetési díj beküldésével az E. M. G. E.-nél, Cluj-Kolozsvár, Str. Regalá 16.

Az E. M. G. E. Irodalmi és Könyvkiadó-vállalati Szakosztályának kiadásában, a Szakosztály 66-ik kiadványa gyanánt A gyümölcsfák kártevői címmel Török Bálint, E. G. E. igazgató, szakosztályi előadó tollából egy füzet jelent meg, mely tudományos alapon, népies modorban, a gyakorlati szempontok szem előtt tartásával ismerteti az erdélyi gyümölcsösökben gyakrabban előforduló állati kártevőket, rovarokat, azok

AZ E. G. E. IRODALMI ÉS KÖNYVKIADÓ VÁLLALATI SZAKOSZTÁLYÁNAK KIADVÁNYA
LEVI SZ. FÜZET

A GYÜMÖLCSFÁK KÁRTEVŐI

írta
TÖRÖK BÁLINT.

az E. G. E. Gyümölcsösztési Szakosztályának kiadványa

Ára: 10 Lei.

MUNKÁJA IRODALMI ÉS KÖNYVKIADÓ VÁLLALATI SZAKOSZTÁLYÁNAK KIADVÁNYA
CLUJ-KOLOZSVÁR
1939.

kártételét, a gombabetegségeket és az ellenük való védekezés módját. A füzetet mintegy 80 szemléltető oktató ábra díszíti. Az ábrákat falitáblán is csoportosította a szerző úgy, hogy azok az iskolákban, gazdakörökben ki-függeszthetők és mindig szem előtt lehessenek. A füzet ára postai portóval együtt 10 Lei. Megrendelhető az E. M. G. E.-nél, Cluj-Kolozsvár, Str. Regalá (v. Majális-u.) 16. szám.

Fajtiszta,
fajazonos, szavatolt csiraképeségű
eredeti erfurti, hollandiai és dániai

Fűszelék
Zöldség
Virág
Fű és
nemesített
takarmány
és répa

MAGVAK

„TRIFOLINO”

magtermelés és magkereskedésben kaphatók

Cluj, Piața Mihai Viteazul 38. sz. alatt.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.

Arjogynék ingyen.

S KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK

Hogyan metszük a ribizkét és a köszmétét?

A köszmétét és a ribizkét sose metszük! Ezeket csak ritkítani szabad. A ritkítás sorrendje:

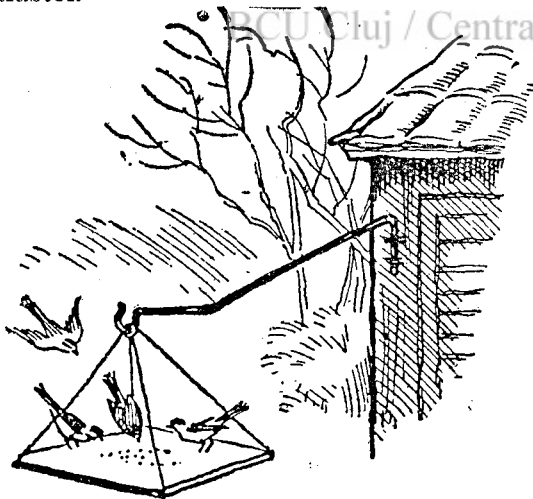
1. Minden 5—6 évesnél idősebb ágat többször kivágunk.

2. A tősrakjából annyit hagyunk meg, hogy azok egyenletesen eloszva pótolják a kivágott öregebb ágakat, a pótlást a legerősebb fejlődő sarjából válasszuk ki.

3. A felesleges sarjakat töben (lehetőleg kárpajuk el a földet a tövükről), minél mélyebben vágjuk le.

Téli madáretetés — kötelesség.

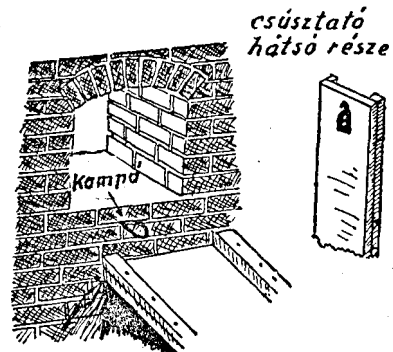
Kötelesség és egyben mennyi öröm és mennyi haszon fakad belőle! Nem kell már unos-untig ismételni, hogyan hálálja meg a madár tavasszal és nyáron, a gyümölcsfákon pusztító rovarkértevők szorgalmas eltakarításával jószívűségünket, mellyel a tél havas, inséges időszakában megóvtuk őket az éhenhalástól.

Milyen eleséget tegyünk a madáretetőbe? Kis vendégeink ízlése a táplálkozás tekintetében eltér, abban azonban a legtöbb fajta madárka megegyezik, hogy a cinkék kedvence eledele a napraforgómag — a legtöbbjük előtt nagyon népszerű. A kendermagot keménysége folytán nem minden madár tudja élvezni, mint pld. az ökörszem, egyes cinkéfajták a kendermagot csak zúzott állapotban eszik meg. Szerepelhet még repcemag, lenmag, bojtorjánmag. Helyesen, ha egy-két felvágott almát is elhelyezünk valahol, s kedvelt nyalánkság a marhafaggyu is, melyet legcélszerűbb alkalmas módon felfüggeszteni.

Burgonyaacsusztató.

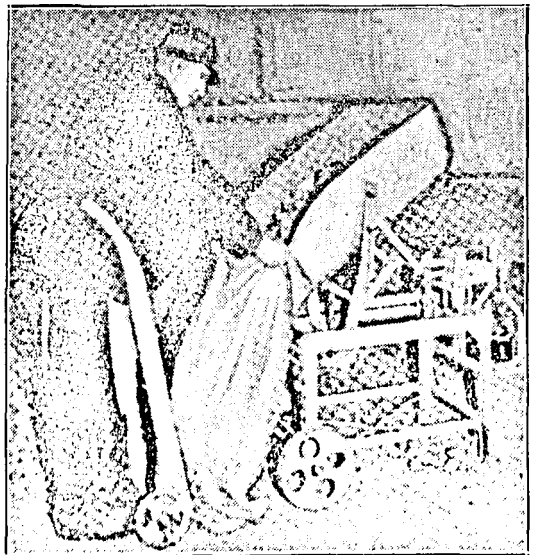
Mellékelt képünkön egy célszerű berendezést mutatunk be. A burgonya elrakására szolgáló pince, vagy bármilyen más helyiség ablakához támasztunk e képen látható sima csusztató doszkat. A deszka alsó részén egy kampóval van ellátva, mely a

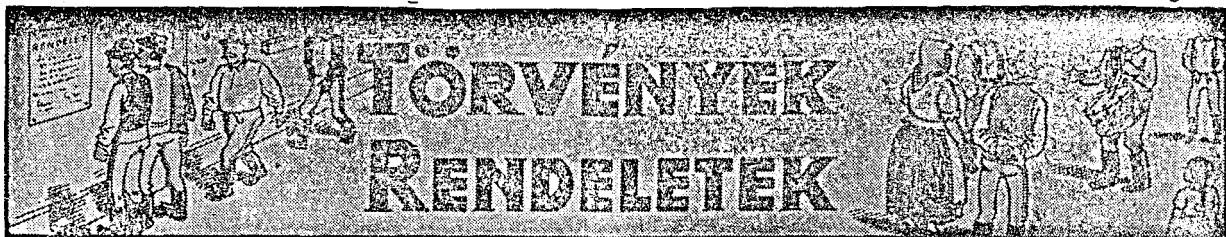

falban látható horogba akasztandó. A deszkat olyan hosszúra méretezzük, hogy az ablaktól a padlóig leérve, egy elég meredek sítót képezzen ahhoz, hogy a burgonya könnyen lecsuszthasson. Ezzel a berendezéssel (melynek költségei jelentéktelen megterhelést jelentenek) elkerülhetjük a burgonya ledobásánál rendszerint előforduló sérüléseket.

Töltő zsák-mérleg.

Munkás kezek hiánya szülte az ötletet egy ilyen célszerű berendezés szerkesztésére. A lemérendő takarmányt a hengerlapát alakúra készített mérlegtányérba tesszük, lemérjük, s kibillentve a zsákot alátartjuk és tartalmát beleöntjük. Minden szövegnél világosabban tünteti fel a kép a mérleg kezelési módját.

Rendelet a rekvirálási bonok átértékeléséről.

A katonai rekvirálásokkal kapcsolatosan hivatalos helyen az alábbi közleményt juttatták el a napilapokhoz:

(Rador.) Illetékes helyen megállapították, hogy az 1939 március 15. után működő rekvirálási bizottságok a becslési eljárás során a reális értéket nemcsak figyelmen kívül hagyták, de többiben az érvényben lévő mintámis tarifában feltüntetett értéken alul állapították meg az árakat. Időközben a beállt körülmények folytán a rekvirálás alá vonható összes javak értéke emelkedett, majd szilárduló irányzatot mutatott. A helyzet javítása végett Argetoianu miniszterelnök a nagyvezérkarral egyetértően elhatározta, hogy:

1. Az 1939 március 15. után kiadott összes „rekvirálási-bonok” értékét újra állapítsák meg.
2. Ujra vizsgálják meg a becsléseket a katonai egységeknél levő javakra vonatkozóan.
3. Ujra vizsgálják meg az osztályozó-bizottságok által eszközölt becsléseket a még át nem vett rekvirált javakra vonatkozóan.
4. Ujból vizsgálják meg a Hivatalos Lap 181—939. számában kihirdetett rekvirálási árjegyzéket.

Az ezzel kapcsolatban megjelent rendelet a következő utasításokat tartalmazza:

1. Az új tarifa megjelenéséig kiadott „rekvirálási bonok” újraértékelése során a bonokban megjelölt becserékét 20 százalékkal kell emelni. Ezt a többletet a belügyminiszter által kijelölendő szervek fogják megállapítani törvényhatósági városokban, más városokban és falvakban.

Midőn a fizetést eszközlő szervek a kiutalást készítik, az eredeti értéket és többletet ellenőrizni fogják és a végösszeget kifizetik.

A katonai egységek birtokában levő rekvirált javak becserékének revíziója a következő módon történik:

Az illető katonai egység parancsnoka, a segédtiszt és az állatorvos vesznek részt abban a bizottságban, mely figyelmet fordít arra, hogy az új értékelés a jelenlegi tarifában megjelölt legkisebb becserétkből induljon ki, melyhez 20 százalék többletet kell adni. A rekvirált javak minőségéhez képest új értékelést kell eszközölni, megállapítva az új árat a vonatkozó rendelkezés keretei között. Az új becserék azonban semmiféle körülmények között nem lehet kisebb, mint

a tarifában megjelölt legkisebb értékösszeg, mely 20 százalékkal emelkedik.

A becserétek kimutatását három példányban kell elkészíteni s két példányt a rekvirált javak származása szerint illetékes megyei prefekturáknak kell elküldeni, hol az azonosságot és többi adatokat is ellenőrzik.

A megyei prefekturákon bizottság alakul a katonai egységektől érkező kimutatások és becseréti kimutatások átvizsgálására és az ugyanabban a kategóriában szereplő becserétek összegbe hozatalára. Az új becseréteket vöröszínű tintával írják be a kapott kimutatásokba, majd visszaküldik ezeket az illető katonai egység parancsnokságához. A becserétekre nézve a bejegyzett összeg lesz irányadó.

A rekvirálások központi bizottsága megvizsgálja és késedelem nélkül közzé teszi az ártarifát.

Az ügyben felvilágosításért a kolozsvármegyei prefekturához fordultunk, — miután a mezőgazdasági kamarától nem tudtunk részletesebb magyarázatot kapni. A vármegyei prefektúra közlése szerint az átértékelést hivatalból végzik el. Azok a gazdák, akiknek már a kezükben vannak a rekvirálási bonok, a körjegyzőségen kell jelentkezniök. Akik viszont még nem kapták kézhez, azoknak azért nem kell jelentkezniök, mert az illetékes hatóságok hivatalból állapítják meg újból az összeget. Városokban a jelentkezés a polgármesteri hivataloknál történik.

Figyelembevéve, hogy az eddigi rendelkezésekből még nem lehet egészen világos képet alkotni, az újabb beérkező értesüléseket a napi sajtó és hetilapok útján tudatjuk a gazdatársadalommal.

Az E. M. G. E.-nek címzett pénzküldeményeknél kérjük megjelölni az összeg rendeltetését.

Pincemestert

keresünk, lehetőleg pincemesteri tanfolyamot és középiskolát végzett intelligens, fiatal erőt, kereskedelmi borpince kezelésére, azonnali belépésre. Ajánlatok vallás, életkor és referenciák feltüntetésével „Nyugodias állás” jellegre a lap kiadóhivatalába küldendők.

Az alapszabályok módosítása.

Egyesületünk közgyűlése 1939 május hó 21-én egyhangulag elhatározta, hogy a régi alapszabályokat az igazgatóválasztmány előterjesztése értelmében módosítja. A módosítást törvényes időben bejelentettük a kolozsvári törvényszékhez. Tekintettel arra, hogy a Földművelésügyi Minisztérium a törvényszék megkeresésére kedvező véleményt adott, tehát a maga részéről nem kifogásolta az alapszabályoknak a beterjesztett értelemben való módosítását, a törvényszék az 1939 október hó 28-án tartott tárgyaláson 363/1926. pers. jur. számú végzésével jóváhagyta az alapszabályok módosítását és elrendelte azok bejegyzését. A Földművelésügyi Minisztérium a törvényszék határozatát nem támadta meg és így az jogerőssé vált. Mostantól kezdve tehát egyesületünk neve románul „Reuniunea Agricultorilor Maghiari din Ardeal“ (RAMA), magyarul „Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet“ (E. M. G. E.).

Az adóamnesztia.

A hivatalos lap 269. számában 1939 november 20-án megjelent az adóamnesztiára vonatkozó törvény, amely a következőképpen intézkedik:

Az adóamnesztia vonatkozik azokra a büntetésekre, amelyek azok terhére állapítandók meg, akik vagy egyáltalán nem jelentették be valamely jövedelmüket vagy pedig részben eltitkolták azokat és amelyeket a következő törvények alapján kellett kiróni: az egyenesadó törvény, az adómentes házak adójára vonatkozó törvény, a bélyegtörvény, forgalmi adó törvény, autóadó törvény és fogyasztási illeték törvény. Azok részesülnek adóamnesztiában, akik eltitkolt adóköteles jövedelmüket 1940 december 31-ig bejelentik. Mindazok, akik ily bejelentést tesznek, kötelesek lesznek kiegyenlíteni az eltitkolt jövedelem utáni adót minden büntetés nélkül, sőt ebből az adóból további 7% engedményt kapnak. Azok viszont, akik nem jelentik be ezen idő alatt sem eltitkolt adóköteles jövedelmüket, 1940 január 1-e után a törvényben írt rendes büntetéseket kötelesek fizetni és további 10%-ot a nemzetvédelmi alap javára.

Amennyiben tehát olvasóink közül bárki elmulasztotta volna bejelenteni valamelyes olyan jövedelmét, amely az egyenes adók egyike alá esik, (föld-, ház-, tőkekamat-, fizetésadó), továbbá valamely illetékezettel szerződése volna, úgy saját érdekében haladéktalanul jelentse be az illetékes adóellenőri hivatalnál. A bejelentésre 8 lej okmány és 1 lej repülőbélyeget kell ragasztani.

A behívottak italmérési engedélyének díja.

A hivatalos lap 266. számában 1939 november 16-án megjelent a Pénzügyminisztérium 352810. számú rendelete, amely azoknak az italmérési engedéllyel bírónak az adójával foglalkozik, akiket katonai szolgálatra behívtak.

Mindazok, akiknek katonai szolgálatuk alatt járt le az italmérési engedélyük vagy azt az 1938 július 16-i módosító törvény alapján ezalatt vonták meg, végül azok, akik a megtartott árverésen új italmérési engedélyt nyertek, attól az időtől számított két hónapon belül egészíthetik ki benyújtott irataikat a törvény 194. szakaszában megkivánt egyéb iratokkal, amikor leszerelési parancs alapján hazatértek.

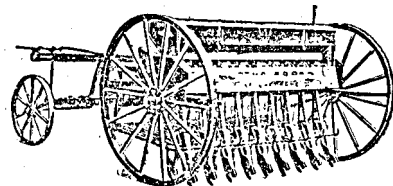
A behívottak által tartozott italmérési engedélyi illetékek, valamint a szesz törvény alapján kirótt végleges pénzbírságok végrehajtását fel kell függeszteni a behívás tartamára, de folytatni kell attól az időponttól számított egy hónap elteltével, amikor az illetők hazatértek.

A katonai szolgálatra behívottak által új italmérési engedély elnyerése céljából benyújtott kérések elintézését függőben kell tartani mindaddig, amíg a kérelmező katonai szolgálatot teljesít. A kérés csak a kérelmező hazatértétől számított 20 nap múlva intézhető el.

A katonai szolgálatra behívottaknak a szállóterületére kirótt hektáronkénti adó-kivetés ellen benyújtott fellebbezéseit és felfolyamodásait függőben kell tartani mindaddig, amíg a fellebbező vagy a felfolyamodó haza nem tért.

Ujdonság!

Ujdonság!

Legújabb rendszerű különleges
önzáró szabályozóval ellátott olcsó

párossoru kanalas vetőgépek

vilgmarkás **ekék,**
különféle **dobrosták,**
szőlőzúzók
szőlőprések

legolcsóbb elárúsítója, készítője:

Holczmann József

gépészmérnök, Carei jud. Sălaj.

Az összes mezőgazdasági gépeknek és azok alkatrészeinek
szakszerű javítását és készítését vállalja garancia mellett!

A terménypiacot általában szilárduló irányzat jellemzi. A fokozódó kiviteli lehetőségek következtében az előállott nagy kereslet természetes ár-emelkedést váltott ki.

Búza. Állandó nagy kereslet. A kivitel mintha lanyhult volna, de azért az árak már régen felülmúlták a minimális hivatalos árszínvonalat. További áremelkedésre számíthatunk. Kolozsváron a búza ára 520 lej.

Rosz. A gyenge kereslet ellenére szilárduló árak, kivitel nincs, de azért még kedvezőbb alakulásokra számíthatunk. Kolozsváron az árpa ára 420 lej.

Kukorica. A belföldi szükségletek fedezése, az áralakulásokra kedvező hatást gyakorolt. A hizlaldák, — a magas sertésárak miatt — bármilyen mennyiséget felvásárolnak. Kivitel azonban egyelőre még nincsen. A kukorica ára Kolozsváron 390—400 lej. A jelek szerint további áremelkedés várható.

Árpa. Nincs ugyan különösebb kereslet, de a kevés piacra kerülő mennyiség következtében ennél a cikknél is áremelkedésről beszélhetünk. Az árpa ára Kolozsváron 500 lej.

Zab. Állandó nagy kereslet. Az árut főleg a hadsereg vásárolja és ennek következtében nap-nap után többet fizetnek érte. Ha figyelembe vesszük azt a tényt, hogy egyre kevesebb árú kerül ezután a piacra, rövidesen további emelkedések következhetnek be. A zab ára Kolozsváron 500 lej.

Fehérbab. A kiviteli tilalom következtében mintha csendesebb volna az üzlet menete,

de az árak mégis tartják magukat. Már nagyon kevés az árú. A fehérbab ára Kolozsvorán 1.400 lej.

Napraforgó. Egyre élénkülő külföldi kereslet. További szilárdulás remélhető. A napraforgó pogácsa ára 510 lej.

Mák. Nincs kínálat, de ezzel szemben óriási a kereslet.

Lóhere. Egyfelől a gyenge termés, másrésztől a nagy külföldi kereslet következtében az árak emelkednek. A lóhere ára 35—37 lej.

Lucerna. A külföld egyre fokozódó érdeklődést tanúsít. Ebben a cikkben bár nagyobb volt a termés, de azért itt is áremelkedés, mintahogy azt szinte az összes mezőgazdasági terményeknél a konjunktúra eredményeképpen megfigyelhetjük. Ára 58—60 lej.

Állatárak Kolozsváron.

Sertés, élősúly, teljesen hizott 40 lej, exportanyag 45 lej. Teljesen hizott sertés, belföldi fogyasztásra 38 lej, hizott sertés 36 lej, hússertés 33 lej, rüdeg, beállítani való 28 lej. Teljesen hizott exportökör 22 lej. Teljesen hizott exporttehén 20 lej. Vágni való hizott ökör kg.-ja I. oszt. 18 lej, II. oszt. 17 lej. Fejőstehén napi 20 liter tejjel, szavatolással 12.000 lej. Szopós ökrju kg.-ja 23 lej. Jármos ökör párja 20.000 lej. Lóárak: Nehéz igásló párja 30.000 lej. Kocsiló párja 25.000 lej.

December havi állatvásárok.

1. Faesád, Mezötelegd, Vasokoh, Zabola.
2. Héjjasfalva, Kibéd, Királyhalma, Világos, Vinga.
3. Kálnok, Oláhszentgyörgy, Soborsin.
4. Nagyesanád, Nagyvárad, Szélszeg.

5. Dobra, Sárköz, Szászváros.

6. Balászfalva, Ecel, Hagymásláros, Kápolnokmonostor, Miklóstelke, Nagyhalmagy, Nagysármás, Pálos.

7. Báline, Bályok, Brád, Cséfa, Egeres, Oláhláros, Torda, Turte-rebes, Zilah.

8. Alsórákos, Barátka, Omlás.

9. Kisjenő.

10. Alsószolcsva, Csikszereda, Dicsőszentmárton, Hidalmás, Kerelesszentpál, Marosludas, Nyárad-szereda Zaránd.

11. Alesil, Apold, Gyalu, Nagysink, Tenke.

12. Felsőbánya, Ökrös, Remetemező, Szászdálya.

13. Alsóegregy, Bethlenszentmiklós, Bihardiószeg, Borossebes, Böződujfalu, Dés, Erdőd, Erdő-szentgyörgy, Gyergyószentmiklós, Óradna, Szince, Vadász.

14. Élesd, Érmihályfalva, Földvár, Nagyiklód, Nagytopoly, Uzon.

15. Bonyha, Buesum, Cserged, Temesvár.

16. Alparét.

17. Gyulafehérvár, Kaca, Kányaháza, Kudzsir, Marosborsa, Mármarossziget, Parajd, Selénd.

18. Algyógy, Csikszentgyörgy, Domsánya, Ipp, Krasznabétek, Küküllővár, Marosugra, Mezőrűcs, Szakállasdombó, Szamosborhid, Sztrigyószentgyörgy.

19. Marosilye, Mármarossziget.

20. Alsócsernáton, Balavásár, Körösbánya, Lekence, Marospetres, Mócs, Vizakna.

21. Alsószopor, Batiz, Gizella-falva, Királydaróc, Sóvár, Székelyudvarhely, Szentágota, Zalatna, Zsibó.

22. Alvácza, Bánffyhunyd, Nagyida, Szamosujvár, Szilágy-somlyó.

23. Abrudbánya, Berethalom.

25. Halmi.

26. Aranyosmedgyes.

28. Baráthely, Radnót.

29. Egerhát, Nagyida.

30. Cíkmántor, Tarnaova.

31. Felkenyér, Herszény.

Ha a vásár ünnepnapra esik, rendszerint a következő nap tartják meg.

Tőzsdei árak

November hó utolsó hetéből. — Árak tőzsdei helységeiben értendők.

Tőzsde helysége	Búza	Rozs	Árpa idei	Kukorica	Zab	Mák	Napraforgó	Fehérbab	Lóheremag	Lucernamag	Lónere és lucerna széne	Széna	Hogjegyzések
Kolozsvár	520	420	500	390—400	500	34-35	510	1400	35-37	58	185	170	A kukorica idej termés
Nagyvárad	510	400	490	400	500	—	—	—	—	—	—	—	
Temesvár	515	410	500	410	500	—	—	—	—	—	—	—	
Bukarest	480	400	485	420	510	—	—	—	—	—	—	—	
Szatmár	500	390	495	400	500	—	—	—	—	—	—	—	
Arad	510	400	500	410	500	—	—	—	—	—	—	—	

Szatmári piaci árak. A legutóbbi hetivásáron a piaci árak a következők voltak. Zöldségfélék: burgonya 4 lej, káposzta fejenként 3—6 lej, kelkáposzta fejenként 4—8 lej, karfiol darabja 3—12 lej, kalarábé csomója 4 lej, zöldség csomója 3—4 lej, gomba füzérje 30—35 lej, cékla csomója 8 lej, teli retek 2 darab 3 lej, hagyma kilója 6 lej, vöröskáposzta darabja 3 lej, szemes bab kilója 20 lej, szemes tengeri 6 lej literje, pirgaliszt 5 lej literje. Gyümölcsárak: alma 6—10 lej kilója, szőlő 16—20 lej kilója, dió 18—22, körte 10—20 lej, gesztenye 30 lej kilója. Baromfi árak: esirke párja 65—75 lej, tyúk 70 lej darabja, kacsapárja 120 lej, hizott liba darabja 220—250 l. Tej-piac: tej 5—6 lej literenként, vaj kilója 35—120 lej, túró 8—12 lej csomónként, tejjel literje 18—20 lej. Tojás párja 6 lej. Terményárak: búza 495—510, rozs 350—355, árpa 440—450, zab 460—470, tengeri 370 375, napraforgómag 620—680, lóheremag 33—34, lucernamag 54—56. Az irányzat lanyha volt, kivéve a lucernamagot. Felhozatal kevés.

Nagyvárad piaci árak. A legutóbbi piac újabb áremelkedéseket mutatott és az irányzat általában emelkedő tendenciájú. A sertésnél némi áresökkenés mutatkozik. Jármasökör 8—13.000 lej darabonként, exportökör 8—10.000 lej darabonként, fejős tehén 8—

10.000 lej darabja, exportsertés 36—38 lej kilónként, lovak (luxus) 10—14.000 lej darabonként, Malac 200—800 lej darabonként, Borjú 1300—2500 lej darabonként. Terménypiac: búza 480—500, árpa 500, rozs 360—380, zab 500, tengeri (új) 360—380, napraforgómag 660—700, bab 1400—2000, korpá 300—320. Takarmánypiac: lucerna 160—180, hereszéna 220—250, búkőny 200—220, szalma 60—70 mázsánként.

HIREK.

Tatarescu kormány alakult. Argetoianu királyi tanácsos, miniszterelnök, novemb. 23-án Ófelsége II. Károly királynak benyújtotta kormánya lemondását. Az új kormány névsora a következő: Miniszterelnök és ideiglenes belügyminiszter: Gheorghe Tatarescu, királyi tanácsos. Külügyminiszter és ideiglenes propaganda miniszter: Gafeneu Grigore. Pénzügyminiszter: Mitita Constantinescu. Nemzetgazdasági miniszter: C. Angheliescu, a Nemzeti Bank volt kormányzója. Közmunkaügyi miniszter: I. Gigurtu. Munkaügyi miniszter: Ralea Mihail. Közoktatásügyi miniszter Petre Andrei. Egészségügyi miniszter Dr. N. Hortolomei. Kultuszminiszter: Ni-

stor Ion. Igazságügyminiszter: Istrate Micescu. Kisebbségi miniszter: Silviu Dragomir. Front miniszter: I. C. Giurescu. Földművelésügyi miniszter: Ionescu Sisesti. Hadfelszerelésügyi miniszter: Slăvescu Victor. Nemzetvédelmi miniszter: Ilcusiu tábornok. Tengerészeti és Légügyi miniszter: Teodorescu tábornok. Nemzeti leltározási miniszter: Traian Pop. Aminiszterek: Miniszterelnökségnél: N. Sibiceanu és dr. Topa Petre. Belügyminiszteriumnál: Radu Portocală és G. G. Vântu. Földművelésügy-nél: Serban Mihail. Nemzetgazdasági miniszteriumnál: Titu Popovici. Munkaügy-nél: Gh. Grigorovici. Nevelésügyi miniszteriumnál: D. V. Toni. A közrendészeti miniszteriumot megszüntették és beleolvastották a belügyminiszteriumba. Az új kormány nov. 24-én le is tette az esküt.

Tilos az üszőborjúk levágása. A minisztertanács november 15.-i 3380. számú határozatával megtiltotta, hogy 6 hónaponál fiatalabb üszőborjúkat akár belföldi fogyasztásra, akár külföldi szállításra levágjanak. Tilos a kényszer-vágás is.

Hatásos állatgyógyszerek forgalomba hozatala. Megállapodás jött létre egyetünk és a németországi Bayer ve-

gyészeteti gyár itteni raktára között mely szerint különféle állatbetegségek elleni gyógyszereket olcsó áron bocsátanak rendelkezésünkre. A gyógyszereket egyletünk mellett működő Mezőgazdák Részvénytársasága hozta forgalomba, ugyanazon a gyári áron, amelyen egyletünk is kapja. Amidőn ezt gazdaköreink és gazdatársaink tudomására hozzuk, felkérjük, hogy bizalommal forduljanak hozzánk, különösen azokból a községekből, amelyek állatorvostól és patikától messze vannak és így se orvoshoz, se gyógyszerhez hozzá nem jutnak.

Gyümöleskiállítás Bukarestben. A Földművelésügyi Minisztérium körlevelekben értesítette a kamarákat, hogy lépjenek érintkezésbe a gyümölestermesztekkel, tudassák velük, hogy december első felében Bukarestben gyümölcs és főzelék kiállítás lesz, amelynek résztvevői között értékes díjakat osztanak ki. A kiállítás két részre oszlik, kereskedelmi és népszerűsítő részre. A kereskedelmi osztályon kiállított árut kétféle csomagolásban kell küldeni. Az egyikbe a kosztolók kerülnek, a másik pedig érintetlen marad. A gyümölcsesomagok előirt mennyisége: 4 kg., a szőlőjé, 3 kg., a szárított gyümölcsből legalább 3 és legfeljebb 5 kg-os csomagokat lehet küldeni. A gyümölcsből és befőttből legalább egy literes üveget fogadnak el. A népszerűsítő osztályra a kiállítandó árunak legalább a felét kell eljuttatni.

Mintagazdaságokat állítanak fel Háromszék megyében. Sára István, a Háromszék megyei gazdakörök ügyvezető alelnöke az utóbbi időben több községet járt be, ahol a gazdákkal időszerű kérdésekről folytatott megbeszéléseket. Ez alkalommal közölte,

hogyan rövidesen sor kerül a mintakisgazdaság megszervezésére, amit a legjobb gazdáknál fognak kijelölni.

A romániai borkivitel lehetőségei. Kurt Mott, a romániai bornagykereskedők szövetségének elnöke a borkivitel lehetőségeiről a következő nyilatkozatot tette.

— A romániai bor kivitelére kétségtelenül vannak lehetőségek, ezek azonban fokozódnának, ha a bor ápolására a termelők nagyobb figyelmet szentelnének. A szőlőtermelőknek a jövőben nagyobb gonddal kell eljárniuk, gondoskodniuk kell a beteg szőlők idejében történő eltávolításáról, a szakszerű pincegazdálkodásról, arról, hogy a különböző élelmiszereket, főzelékféléket, káposztát a borpincékből eltávolítsák, a hordókat károsan tisztán tartassák és ügyeljének arra, hogy a borospincékben megfelelő legyen a hőmérséklet. Ugyanezkor gondoskodni kell a borok standardizálásáról, ami még mindig nehézségekbe ütközik, mert rendkívül sokfajta szőlőt termelnek. A standardizálás gyakorlati keresztülvitele érdekében 1935-ben elhangzottak javaslatok és ezeket a javaslatokat részben figyelembe is vették. Így sikerült azután ez év januárjában egy 900 vagonos borkivittelt Németországba lebonyolítani, a közelmúltban pedig további kétezer vagon romániai Németországba való szállítására jött létre megállapodás. Ennek az utóbbi mennyiségnek kivitele ele azonban bizonyos nehézségek gürdülnek. Olaszország, Jugoszlávia, Görögország és Bulgária ugyanis sokkal alacsonyabb áron szállít bort Németországba, mint amilyen árat a romániai termelők kérni kényeszerül. Ilyen körülmé-

nyek között a kivittelt csak abban az esetben lehet lebonyolítani, ha az exportőrök kivitteli prémiumot kapnak és így kiegyenlítést nyer a bor belföldi és világpiaci ára közötti különbözet. Ezzel kapcsolatban jelenleg a földművelésügyi minisztérium előtt egy javaslat fekszik tanulmányozás végett. Ennek a javaslatnak értelmében úgynevezett bor-belyeget vezetnének be, amely minden liter bor után 10–25 bani lenne. Az említett illetéket a termelőknél hajtanák be.

Ülést tartott az Arad-Bánsági Cukorrépatermelők Szindikátusának Intéző-bizottsága. Aradon Purgly László földbirtokos elnökletével ülést tartott az Arad-Bánsági Cukorrépatermelők Szindikátusa. Az ülésen Al földy Pál igazgató terjesztette elő az elnökség jelentését, amely kegyelettel emlékezett meg Kintzig János a szindikátus régi érdemes vezetőségi tagjának elhunytáról. A jelentés a továbbiakban ismertette a Szindikátus működését, majd beszámolt arról, hogy az aradi cukorgyár körzetében 5922 kat. holdon termelnek répát, amelyről a várható termés 7500 vagonot tesz ki. Elhatározta az intézőbizottsági ülés, hogy a termelők figyelmét felhívja arra a legújabb intézkedésre, amelynek értelmében a termelő bárkinek eladhatja répaszelet járandóságát. Az eddigi rendszer az volt, hogy ezt a járandóságot csak más cukorrépatermelőnek lehetett eladni. Purgly László indítványára elhatározták, hogy emlékiratban hívják fel a kormánykörök figyelmét a belföldi répamagtermelés nagy jelentőségére és ennek fokozása érdekében megfelelő intézkedéseket kérnek.

Betiltották az árpa és az olajmagvak kivitelét. Királyi rendelet törvénnyel a napokban betiltották az árpa és az olajmagvak kivitelét.

Mennyi gyümölcs termett? 875 vagn. dió 84.220 fán 3.368.800 kg. 336 vagon, meggy 84.000 fán 1.680.000 kg. 168 vagon, cseresznye 124.000 fán 4.960.000 kg. 496 vagon, kajszin 110.000 fán 4.180.000 kg. 418 vagon, őszi barack 5000 fán 1.530.000 kg. 153 vagon, birsalma 25.200 fán 630.000 kg. 63 vagon.

Emelkednek a bcrárak. Az Argus közli, hogy a borpiacon

élénk kereslet mutatkozik. Az árak kisebb mértékben emelkedtek. Az üzletkötéseket azonban a szállítási nehézségek hátráltatják.

Mennyi területen vetettek búzát? Hivatalos jelentés szerint a kedvezőtlen időjárás és nehéz munkaviszonyok ellenére is 3.200.000 hektár területet vetettek be búzával.

Jó vásár után ne feledkezzünk meg nagy családukról, az E. M. G. E.-ről sem, ahol tagdíjhátralékunk befizetését várják

APRÓHIRDETÉSEK

Házi mézestészák készítése című, Kremnitzkyné Fröhlich Iona EME igazgatóválasztmányi tag tollából bővített kiadásban megjelent füzet kapható az EME titkári hivatalában (Cluj, Str. Regală 16.). A füzet ára darabonként 25 lej. Póstán való küldés esetén hozzászámítva 1 lej postai portó is. Ajánlva küldve 36 lej.

Minden méhész használja fel a szabad idejét: tudása gyarapítására. El ne mulassza beszerezni a **Gyakorló méhészek** könyvét. Küldjön 116 lejű Blénessy Károly Covasna, jud. Treiscaune címre, hogy a szerző ajánlott bérmentes küldéssel baladéktalanul kézhez juttathassa azt.

Fajangora gyapjnyulak elsőrendű tenyészetből olcsón Lázárnál, Balan, Treiscaune.

Karakül fajtisza tenyészanyagokat vagy birkákat keresek vételre. Ajánlatokat Nesnera Arad, Bulev. Regele Ferdinand 13. 160

Birtokbérletet keresek 100–150 holdig, belterjes gazdálkodásra alkalmas épületekkel és urasági lakással. Sorger János, Cluj, Str. Brătianu 2. II/2. 163

Eladó I. osztályu egy és két éves szőlőoltvány Berlandieri alanyon, szokásos és különleges esemege és borfajtákból nagyobb mennyiségben, hatóság által blombálva. Bémer Andrei pepinierist, Săcueni, jud. Bihor. Fajtisztaság garantálva és mérsékelt árak. 161

Ifj. Barabás Bálintnál Arcus, jud. Treiscaune, elsőrendű, 1938 tavaszán Magyarországból importált 100 g Gül baba-burgonya eladó. 156

Gyümölcsös és szőlőkezelésre feltétlen becsületes, józan, szorgalmas szakember kerestetik. Vagy nős, több munkaképes családtaggal, vagy nőtlen legyen. Dr. Brück Ede gazdasága Lugoj, Frații Deutsch cimen. 55

Eladó Kolozsvárt, a Donátuton, az autóbussz végállomás közelében 3 és fél hold fiatal gyümölcsös, kerti házzal, kamarákkal, a Szamoshoz külön lejáróval és 10 méter kiépített Szamosparti fürdővel. Érdeklődni lehet dr. Asztalos Sándor ügyvédnél, Cluj-Kolozsvár, Cal. Reg. Ferdinand 7., II. em. Telefon 14-84.

Eladó nagyon előnyös árban alma-vadonc, Myrabolan, Prümus, Mahulib és keserümandolavadonc és paradicsom homlitványok, azután Pyramidalis nyárfa, nagy olaszogyoró, őszibarack és Duránci fák a nagygyümölcsükből, mindenféle szilva és ringlófa, nagyon korán érő kajszifa és igen szép dupla orgonák, végül igen szép 2–3 éves Mahonia esemeték. Vityé Miklós telopén, Cenadul-Vechiu, jud. Timiș-Torontál. 158

Állást keresők

Ispáni állást keres gazdasági iskolát végzett, nőtlen, ref. vallású, 28 éves gyakorlott gazda. Cím: Ocna-Dejului, jud. Someș. Láposi Árpád. 158

Középkorú gyakorlott ispánt keresek azonnali belépésre. Szent-Iványi Gábor, Sântionlunca, pu. Ozun, jud. Treiscaune. 154

Fajangora gyapjnyulak elsőrendű tenyészetből olcsón Lázárnál, Balan, Treiscaune.

Gazdálkodáshoz is értő komenciós gyümölcskertész, aki a gazdaságban mint gazda is működne, azonnal felvétetik. Ajánlatokat Mózes Sándor földbirtokos Satu-Mare, Str. Delavrancea No. 10. 157

Keresek azonnali belépésre nőtlen gazdasági ispánt, ki a szőlőkezelésben és méhészetben jártas. Bemutatkozás csak meghívásra. Cím: Lărgatanyai gazdaság, Ferma Larga, pu. Cojocna, jud. Cluj. 164

Keresek nős, szerény igényű ambiciózus segédtsíztet, aki a disznóhizlalás és tehenészetben jártas. Cím a kiadóban. 162

Minden E.M.G.E. tag szerezzen két új tagot.

Kolozsvári Magyar Királyi Gazdasági Tanintézetet végzett 51 éves ref. özvegy, gyermektelen, szerény igényű gazdatiszt, azonnali belépésre állást keres. Lehetőleg bánáti gazdaságban. Cím: Török Elemér, Corvinești, posta Lechința, jud. Nasăud. 148

Januárra kerestetik pincekezelésben, szőlő- és gyümölcstermesztésben szakképzettséggel és gyakorlattal bíró egyén, továbbá egy mezőgazdasági, lehetőleg erdőkezeléshez is értő ispán, Bizonyítvány-másolatok igény megjelöléssel küldendők. Degenfeld-gazdaság Ardușat, jud. Satu-Mare. 155

Volt nagyenyedi magyar királyi vincellériskola, hároméves, utána badafoki magyar királyi pincemesteri iskola egyéves tanfolyamait végzett egyén, több évi gyakorlattal, bármikor belépésre pincemesteri, szőlőkezelői vagy együttesen szőlőkezelő-pincemesteri állást keres. Jóó Ferenc, Chișineu Criș, jud. Arad. 57

Szakkertészi állást keres 40 éves, nős kertész, nov. 15-re. A kertészet összes ágaihoz ért, valamint szőlészet és borászathoz; szakszerű méhészkedéshez, a nemes csiperkegomba téli és nyári termeléséhez. Ajánlatokat a szerkesztőség továbbít. 112

Erdészeti munkában, területmérésben, erdőkezelésben, erdőüzemtervek kidolgozásában, fa-termelési üzemben, erdőfelújításban és az erdészet összes ágazataiban jártas tisztviselő állást keres. Cím a kiadóban. 56

Több évi gyakorlattal rendelkező ispán, kinek mechanikai vizsgája van és ért mindenféle gazdasági gépekhez, malmokhoz és a gazdaság vezetéséhez is. Volt uradalmi gazdaságban és megfélelő bizonyítványokkal rendelkezik, lehetőleg uradalomba állást keres. Cím: Kiss Lajos Cluj, Cicio-Pop 27. 121

FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Bartha Gyula, Dr. gróf Bethlen László, Gróf Bethlen Gábor, Bodor K., Bikfalvy Ferenc, Csomós János, Dániel Elemér, Dr. Eöry István, Dr. Gadl Alajos, Gyalui Sándor, Gyarmathy Piroška, Heáz Rezső, Hirsch Ernő, Koppány Rezső, Korponay Kornél, Korponay Ferenc, Kós Károly, Kamarási Szász

Ferenc, Dr. Konopi Kálmán, Br. Kemény János, Klözel Oszkár, Mikó László, Dr. Nagy Endre, Nagy Miklós, Nagy Sándor, Dr. Oberding József, Dr. Parádi Kálmán, Szeghő Dénes, Szilágyi Ferenc, Schöppner Sámuel, Seyfried Ferenc, Stief Ottó, Tauffer Ferenc, Telegdy László, Tempfli János, Veress István, Vitta Sándor.

Mik a szárazcsávázás előnyei:

1. Munka- és időmegtakarítás.
2. A csávázás nincs meghatározott időhöz kötve, tehát bármikor eszközölhető.
3. A vetőmag csiraképessége nem csökken, hanem ellenkezőleg jelentősen emelkedik. Ez vetőmag megtakarítást hoz, ami fedi a csávázás költségeit.
4. A vetés gyors és erőteljes fejlődése, jobb és egyenletesebb bokrosodás, ezáltal nagyobb termés.
5. A gombabetegségek biztos leküzdése és egészséges, bő termés.

Ezen előnyök biztosítására használjuk az

ARZOPOL-C porcsávázószer.

200 gr. ARZOPOL-C. 100 kg. vetőmaghoz hivatalosan engedélyezve.

Gyártja a

Vegyi- és Élelmiszeripari R.-T., Növényvédelmi osztálya

Oradea, C. Victoriei 62.

Kapható a „Mezőgazdák” Kereskedelmi R.-t. Cluj, Str. Regală 16. sz. alatti lerakatában és minden jobb szaküzletben.

152